

ÅRSREDOVISNINGAR 2018

Göteborgs stift & Göteborgs stifts prästlönetillgångar

Omslag: Facade of Sagrada Familia Cathedral, Barcelona, Spain
Fotograf: Vladislav Zolotov/GettyImages 2019

Grafisk form: Theresa Montebelli/Göteborgs stift
Tryck: Sandstens tryckeri AB 2019

INNEHÅLL

Re-formation!	4
Verksamhet och utveckling	5
Svenska kyrkan är känd för att ha välskötta skogar	6
Många frågor och stort ansvar att axla	8

ÅRSREDOVISNING

GÖTEBORGS STIFT

Förtroendemannaorganisation år 2018	12
Förvaltningsberättelse	13
Resultaträkning	24
Balansräkning	25
Förändringar i Eget kapital	25
Kassaflödesanalys	26
Tilläggsupplysningar/Noter	27
Underskrifter	37
Revisionberättelse	38

ÅRSREDOVISNING

PRÄSTLÖNETILLGÅNGARNA

Förvaltningsberättelse	42
Resultaträkning	48
Balansräkning	49
Eget kapital	50
Kassaflödesanalys	51
Tilläggsupplysningar	52
Underskrifter	59
Revisionberättelse	60

ANDELSÄGARE, ANDELSTAL OCH UTDELNING	62
--	----

Re-formation!

Under reformationsåret 2017 fanns det stora möjligheter att fördjupa sig i vår kyrkas lutherska arv. En viktig aspekt är att reformation inte är en historisk händelse utan är ett kontinuerligt och naturligt skeende. Att detta också är fallet för Göteborgs stift är närmast övertydligt när vi tittar tillbaka på 2018. Antalet kyrkoherdar minskade från 93 till 69. Göteborgs begravningsamfällighet såg dagens ljus vid årsskiftet. Medarbetarskaran på stiftskansliet växte betydligt och i våra lokaler pågick en ständig ombyggnad. Biskop Per lade ner staven den 28 februari och jag tog emot den i Uppsala domkyrka den 4 mars.

”Det är ansvarsfullt men också
djupt meningsfullt att stå i
detta arbete tillsammans med
många andra”

För egen del har det varit ett intressant och innehållsrikt år. Till glädjeämnena hör vårt stifts första presidiekonferens där alla utom ett pastorat hade möjlighet att vara med. Utöver detta har jag mött kyrkoherdarna ytterligare tre gånger och representerat för kyrkorådets presidier en gång. Jag har besökt nästan hälften av alla pastorat vid något tillfälle och bland annat frågat efter hur vi ser på kyrkans framtid och biskopens roll.

Jag upplever att det finns en betydande förväntan på stiftsorganisationen och biskopen, inte minst mot bakgrund av insikten om en allt svagare ekonomi. Det blir också uppenbart att organisatoriska förändringar inte ensamma löser de utmaningar som kyrkan står inför. Inte heller en biskop!

Vi behöver livaktiga församlingar som är väl förankrade i sitt lokala sammanhang. Som i trohet mot traditionen förnyar sitt gudstjänstliv och erbjuder miljöer för gemenskap och växande i tro. Församlingar som med självklarhet arbetar både med fördjupning och sändning, lärande och diakoni.

Det är stiftets och biskopens uppgift att främja ett sådant församlingsliv. Det är ansvarsfullt men också djupt meningsfullt att stå i detta arbete tillsammans med många andra.

+Susanne Rappmann

Verksamhet och utveckling

Gaudís Sagrada Familia i Barcelona är sinnebilden för en kyrka som står under ständig utveckling, men samtidigt fungerar som kyrka fullt ut med sina 2 miljoner besökare per år. De senaste två åren har vi på stiftskansliet använt Sagrada Familia som förebild för stiftskansliets förändringsresa. Stiftskansliet har varit i stor förändringsprocess, men ändå bedrivit en fungerande verksamhet gentemot våra församlingar.

Alla förändringar som planerades under 2017 har nu genomförts under 2018. Utifrån ett ledningsgruppsperspektiv har vi drivit över 80 olika processer, varav 64 var unika för året.

”Vi har duktiga och tålmodiga medarbetare, en imponerande verksamhet och lokaler värda ett studiebesök ”

- Vi bytte löne- och tidredovisningssystem, ekonomisystem och diarieföringssystem. Detta för att vi ska få samma system som våra församlingar har eller kommer att få.
- Vi förändrade organisationen för att samla kompetenser, så att vi ännu bättre ska kunna stödja församlingarna.
- Vi byggde om våra lokaler på Lilla Bommen, för att få ökad flexibilitet och öppenhet med högre utnyttjandegrad och lägre kostnader. Trots stora ombyggnadskostnader sparar vi nu 2mkr per år genom att slippa beräknad alternativkostnad för ytterligare en våning.

Trots dessa stora interna förändringar har vi inte tappat fokus från omvärlden. Stiftsstyrelsen antog en klimatstrategi, som kommer att vara viktig för vårt sätt att ta ansvar för relationen till skapelsen. Göteborgs Posten har satt upp Biskop Susanne på 100-listan över Göteborgs mest inflytelserika opinionsbildare. Vi har inte heller tappat fokus från vårt uppdrag att uppmuntra och utmana församlingarna.

Vi har haft 5 000 kursdeltagare inom den grundläggande uppgiften och 12 000 besökare på Se människan på Bokmässan. Servicebyråverksamheten har levererat löner till 3 200 anställda, hanterat mer än 60 000 fakturor åt församlingarna, gjort 32 bokslut och stöttat över 100 kyrkoherdar och församlingschefer. Prästlönertilgångarna har sålt 110 000 m³ furu och massaved, vilket motsvarar 3 000 fullastade lastbilar med släp.

Det har varit ett ansträngt år, men vi lämnar 2018 bakom oss med stolthet. Allt har inte blivit perfekt och vi är medvetna om det, men vi har duktiga och tålmodiga medarbetare, en imponerande verksamhet och lokaler värda ett studiebesök.

-Stiftsdirektor Per Starke

Svenska kyrkan är känd för att ha välskötta skogar

För Fredrik Tengberg har skogen alltid varit ett stort intresse. Nu tar han vid som chef för Prästlönetillgångarna.

En liten bit väster om E6:an, som korsar Bohuslän från norr till söder, i Rabbalshede ligger Skogane Gård. Avståndet från motorvägen är inte långt men efter att ha kört den slingriga grusvägen som bara blir smalare och smalare känns avståndet väldigt långt. Borta är ljudet av tung trafik och dubbdäck mot torr asfalt och istället hörs bara vinden som susar i trädkroppsarna. I en glänta med lite jordbruksmark framför gården och skogen bakom boningshuset bor Fredrik Tengberg. Fredrik har nyligen blivit anställd som chef för Prästlönetillgångarna i Göteborgs stift.

– Skogen är min hobby, mitt intresse och mitt jobb, säger Fredrik med en trygg och jordnära stämma. Så har det varit sedan jag var 15 år. Jag har alltid tyckt om skogen och det man kan göra i skogen som till exempel jakt och fiske.

Fredrik är uppvuxen i Gråbo, i Stora Lundby församling. Han gick Naturbruksgymnasium med

skogsinriktning. Så småningom blev det Jägmästarprogrammet med inriktning Skogshushållning på Ulltuna i Uppsala, men först militärtjänstgöring som ingenjörssoldat och jobb som sopåkare.

– I grunden är jag jägmästare. Mitt första jobb efter gymnasiet var på Skogforsk som försökstekniker. Där jobbade jag med att ta fram nya plantmaterial som ger högre tillväxt och bättre kvalitet på skogsråvaran. Ökad tillväxt på samma areal vilket ger högre avkastning i långa loppet.

I snart femton år har Fredrik arbetat för skogsägarföreningar, först på Mellanskog och sedan på Södra skogsägarna. Sedan 2008 som områdeschef.

– Jag tog ut min examen i samband med stormen Gudrun och jobbade i det stormdrabbade området. Det var en stor tragedi för många. Stora värden gick förlorade både ekonomiska och känslomässiga.

Svenskarna är ett skogsälskande folk. Vi värnar om skogens värden. Fredrik berättar att enligt certifieringsreglerna ska minst 5 % av den produktiva skogsmarken avsättas för att bevara och främja den biologiska mångfalden, men att det inte är ovanligt att skogsägare frivilligt gör större avsättningar.

Det gör de för att de ser att skogen har andra värden utöver den ekonomiska avkastningen.

Under våren tillträder Fredrik tjänsten som chef för Prästlönetillgångarna.

– Svenska kyrkan är ett nytt område för mig. Jag har mött kyrkan genom åren, har gått i barntimmar och är konfirmerad. Men annars har jag inte haft någon närmare relation. Det ska bli roligt och utmanande att få komma in i ett nytt sammanhang, en ny kontext.

”Kyrkan har
långsiktiga
perspektiv”

Det som Fredrik nämner som speciellt med Svenska kyrkan är att vi har långsiktiga perspektiv. Och att avkastningen gör större nytta än att bara ge ägarna vinstutdelning, som det kan vara i de stora bolagen.

– Och så är Svenska kyrkan känd för att ha väl-skötta skogar och också att ta samhällsansvar som skogsägare.

Vad ser då Fredrik som viktigt för Prästlönetillgångarna i framtiden? Klimatfrågan och IT-utvecklingen nämner han som två viktiga frågor för skogsbruket i stort!

– Det är viktigt att vi har rätt sorts skog på rätt sorts mark. Finns inte den balansen finns ökad risk för angrepp av till exempel skadeinsekter. Och så ska vi utveckla IT-stödet, bland annat för att underlätta arbetet i vardagen.

Som chef vill Fredrik att medarbetarna ska våga, för

vågar vi inte pröva nytt händer inget.

– Och vi får göra fel, men vi ska inte göra samma fel två gånger.

TEXT: TORGNY LINDÉN

FOTO: VÄNSTER TORGNY LINDÉN, ÖVER GUSTAF HELLSING /IKON

OM PRÄSTLÖNETILLGÅNGARNA

- Svenska kyrkans jord, skog och kapital går under den gemensamma benämningen Prästlönetillgångar. Prästlönetillgångarna har sitt ursprung i den äldsta kristna tiden för cirka 1 000 år sedan när de första församlingarna växte fram. För att bilda en församling behövde man tidigt kunna försörja en präst. Till kyrkan donerades därför jord och skog vars avkastning försörjde prästen. Först 1910 ändrades lagen så att prästerna i stället fick lön i pengar. Så kom prästgårdarna att bli tjänstebostäder för prästerna medan jorden och skogsmarken arrenderades ut av församlingen. Denna jord och skog kom att bilda prästlönetillgångarna.

- Fram till 1972 förvaldade pastoraten prästlönetillgångarna men sedan 1995 ansvarar stiftet för förvaltningen. Prästlönetillgångarna är en egen juridisk person som äger sig själv och drivs i en stiftelseliknande form. Prästlönetillgångarna har till ändamål att bidra till de ekonomiska förutsättningarna för Svenska kyrkans förkunnelse. Endast avkastningen får användas för ändamålet. Tillgångarna ska vara placerade på ett godtagbart sätt och förvaltas så effektivt som möjligt för att ge bästa möjliga uthålliga totalavkastning. Naturligtvis ska förvaltningen ske på ett etiskt försvarbart sätt i enlighet med kyrkans grundläggande värderingar. Naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen ska beaktas i skälig omfattning.

- Avkastningen från prästlönetillgångarna delas varje år ut till de församlingar som har andelar i tillgångarna och till stiftet. Vilka församlingar som har andelar kan du läsa i årsredovisningen.

Många frågor och stort ansvar att axla

2018 innebar en ny mandatperiod för Svenska kyrkans alla förtroendevalda; många med flera mandatperioder bakom sig, andra nya i uppdraget. Tillsammans är de redo att ta ansvar för det sammanhang de valts till.

För att möta och rusta denna skara av engagerade förtroendevalda valde Göteborgs stift att göra en storsatsning på de förtroendevalda och kyrkoherdarna. Dels genom en utbildningssatsning över hela mandatperioden, dels med en presidiekonferens vartannat år.

På nio platser runt om i stiftet samlades förtroendevalda och kyrkoherdar till upptaktskvällar redan i början av första året av den nya mandatperioden. Syftet med kvällarna var att de skulle vara både informativa och lustfyllda samt att deltagarna skulle gå stärkta därifrån. Men också att deltagarna skulle känna att det får ett stöd från stiftet i sin roll som förtroendevalda.

– Det var sammanlagt över 900 deltagare som kom till kvällarna, berättar Lasse Björksell. Det var ett fantastiskt gensvar och jag tror vi lyckades förmedla att det är ett stort uppdrag att sitta i kyrkoråd eller församlingsråd, och att det också är ett roligt uppdrag.

Lasse Björksell är stiftsadjunkt och jobbar med stöd till kyrkoherdar och kyrkoråd i deras uppgifter och en av dem som förberett och jobbat med stiftets satsning på förtroendevalda. I upptaktskvällarna medverkade många handläggare från stiftskansliet med sina specialistkompetenser och hela arrangemanget hölls ihop av Göteborgs stift, Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation, Svenska Kyrkans Unga och Sensus studieförbund.

– I och med att Kyrkliga samfälligheten i Göteborg inte längre finns har kyrkoråden i de nio enheterna fått ett mycket större ansvar, förklarar Lasse Björksell. Det är viktigt för stiftet att möta deras behov av fortbildning och kompetensutveckling på samma sätt som vi når ut i hela stiftet.

Till kyrkorådens stöd har stiftet utvecklat ett Kompetenskartläggningsverktyg. Verktöget har tagits

fram i samråd med förtroendevalda från stiftets församlingar för att underlätta för varje kyrkoråd att kartlägga sin kompetens och sitt eget kompetensbehov. Genom självskattning svarar ledamöterna på frågor om sin kompetens inom kyrkorådets olika ansvarsområden. Att svara på frågorna tar 15-20 minuter och att lägga in svaren i en Excel-fil tar 10 minuter. Snabbt och enkelt har kyrkorådet en översikt över sin samlade kompetens och behovet av kompetensutveckling.

– En tanke med resultatet är också att det kan användas inför kommande mandatperiod för att se vilka kompetenser kyrkorådet behöver förstärkas med, tipsar Lasse Björksell.

Efter upptaktsdagarna följde fördjupningsdagar och riktade utbildningar.

– I fördjupningsdagarna lyfte vi tre viktiga områden, förklarar Lasse Björksell. Arbetsgivaransvar, juridik och samarbete mellan kyrkoråd och kyrkoherde.

De riktade utbildningarna handlar om att möta de behov som de enskilda kyrkoråden sett i sin kompetenskartläggning och utbildningarna sker i det lokala sammanhanget. "Det är bättre att två personer åker från Göteborg till Strömstad än att 20 personer åker från Strömstad till Göteborg."

Under hösten kallade stiftsstyrelsens presidium församlingarnas presidier till en presidiekonferens. Samtliga 69 enheter och begravningsamfälligheten var inbjudan till två dagar med temat Kommunikation som mission.

– Det var första gången vi samlade presidierna från stiftets alla enheter, berättar Lasse Björksell. Vi har tagit med oss erfarenheterna från Göteborgs kyrkliga samfällighet, som inte längre finns. De inbjöd till möten med de 28 församlingarna för att lyfta gemensamma och angelägna frågor och för att nätverka med varandra.

Att sitta som ordförande i ett kyrkoråd kan vara ensamt. Det är många frågor och stort ansvar att axla. Nu tar Göteborgs stift ett samlat grepp om stödet till de förtroendevalda och kyrkoherdarna. Att lyfta kommunikation som mission var ett sätt

att sätta fokus på det kommunikationsarbete som Svenska kyrkans församlingar gör. Många resurser läggs på de grupper som redan är engagerade i församlingen.

– Vi fick prata om konkreta frågor att ta upp i vårt kyrkoråd, säger Ann-Sofie Ellbrant kyrkorådsordförande i Lysekil. Hur vi ska nå ut till människor, vilka plattformar vi ska synas på och hur vi ska systematisera vårt arbete. Att använda årshjul och ha regelbundna avstämmningar osv.

– Vi ville sätta fokus på hur församlingen kan arbeta med att nå utanför de grupper vi oftast vänder oss till, förklarar Lasse Björksell. När vi dessa grupper är det också mission det handlar om, Kommunikation som mission. Kyrkans uppgift har alltid varit att vara utåtriktad!

"Vi rustar
och stärker de
förtroendevalda"

Vid presidiekonferensen uppmanades alla pastorat/församlingar att ta med sig en sten från församlingen. Vid andakten den första dagen fick alla gå fram och lägga sin sten i en glasskål. Skålen togs sedan med till stiftskansliet där den nu står i Andaktsrummet som en påminnelse om att vi på stiftskansliet har församlingarna och verksamheten i fokus.

– Det var roligt att höra med vilken omsorg deltagarna hade valt sina stenar som de sedan lade i skålen, avslutar Lasse Björksell. Nu är församlingarna synliggjorda på ett särskilt sätt när vi samlas till morgonbön på stiftskansliet.

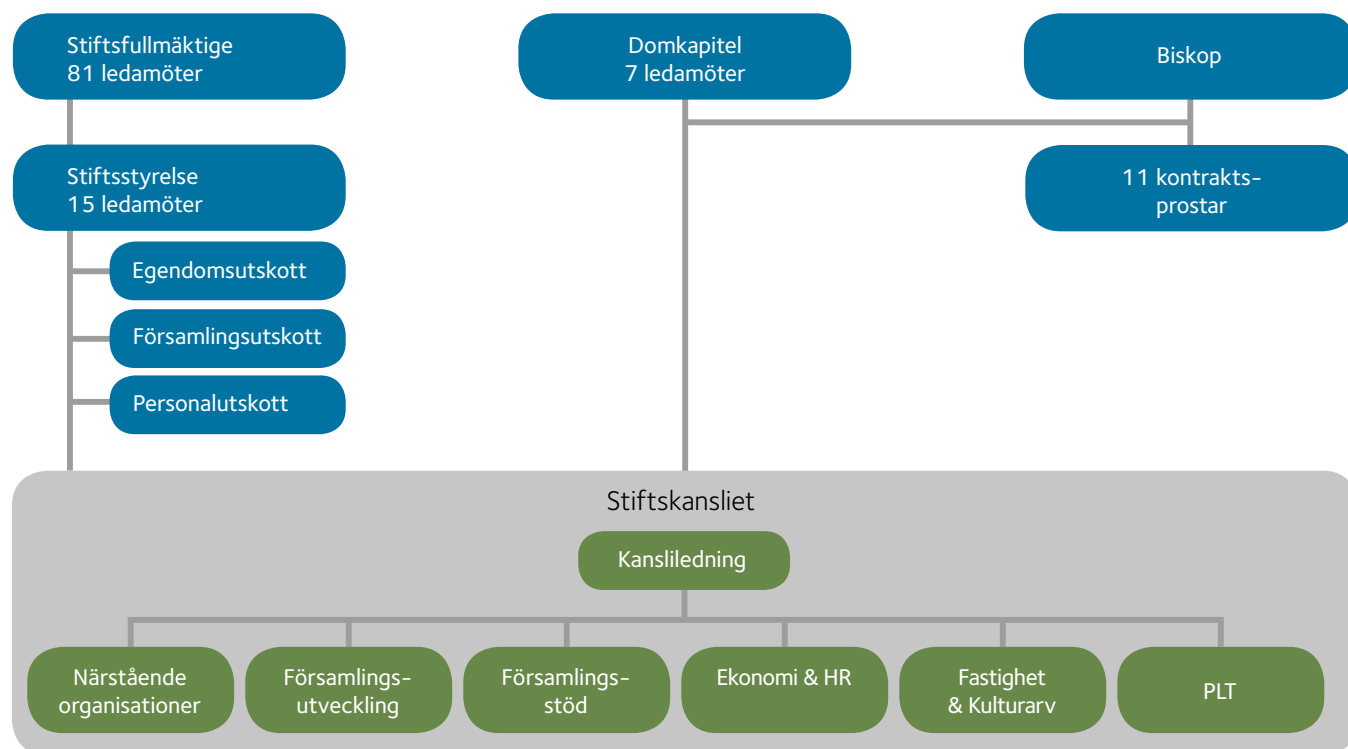
TEXT: TORGNÝ LINDÉN FOTO: BJÖRN EDVARDSSON

Årsredovisning 2018

Göteborgs stift

Förtroendemannanorganisation år 2018

Stiftsfullmäktiges presidium

Ordförande: Jens Lindström

1:e vice ordförande: Stefan Linderås

2:e vice ordförande: Marika Palmdal

Anna B Hautau, Per-Olof Hermansson,
AnnSofie Aurell, Karl-Gunnar Svensson,
Alexander Christiansson.

Stiftsstyrelsen

Ordförande: Biskop Susanne Rappmann.

1:e vice ordförande: Ing-Marie Gustavsson

2:e vice ordförande: Mats Rimborg

Ledamöter: Patrik Linde, Kicki Mattsson,
Ann-Christine Rosengren, Camilla Widepalm
Heurén, Gunilla Franzén, Anders Helgeson,
Hanna Broberg, Sara Sandelin, Tord Nordblom,
Bengt Kjellgren, Jonas Noréus, Johanna Palmelid
(18-01-01--18-05-29), Annika Pehrsson (18-05-30--
18-11-25), Christoffer Wallin (18-11-26--18-12-31).

Ersättare: Karin Burstrand, Karin Gelotte,
Bengt Björkman, Magnus Hermansson Adler,
Gustaf Hermansson, Hanna Unger,
Karl-Gustav Melin,
Emilia Domurat (18-01-01—18-11-25),
Sara Lindalen (18-11-26—18-12-31),
Staffan Bjerrhede, Lotta Åberg,

Egendomsutskottet

Ordförande: Gustaf Hermansson

Vice ordförande: Christer Holmer

Ledamöter: Karin Gelotte, Johan Gustavsson,
Karl-Gunnar Svensson.

Personalutskottet

Ordförande: Ann-Christine Rosengren

Vice ordförande: Lotta Åberg

Ledamöter: Barbro Johansson,
Per-Olof Hermansson, Tomas Rosenlundh.

Församlingsutskottet

Ordförande: Anders Helgeson

Vice ordförande: Sara Sandelin

Ledamöter: Camilla Widepalm Heurén,
Tord Nordblom, Magnus Hermansson Adler

Förvaltningsberättelse

Göteborgs stift org. nr. 252010-0088. Stiftet har sitt säte i Göteborgs kommun.

Information om verksamheten

Stiftets uppgifter

Enligt lagen om Svenska kyrkan och kyrkoordningen är de grundläggande uppgifterna för stiftet att främja och ha tillsyn över församlingarnas liv, liksom förvaltning. Detta avser främst församlingarnas uppgift att fräsa gudstjänst, bedriva undervisning samt att utöva diakoni och mission.

En utgångspunkt i kyrkoordningen är att stiftet liksom församlingen definieras som ett pastoralt område. Stiftets uppgift är härigenom knuten till församlingarnas grundläggande uppgift.

Stiftet fullgör sina uppgifter att främja och ha tillsyn över församlingarnas liv genom att erbjuda utbildning och fortbildning samt genom andra insatser. Det är också stiftets uppgift att vidta de beredskapsföresatser, som behövs för verksamheten under kris och höjd beredskap. Stiftet får lämna bidrag till internationell diakoni och mission.

Genom att stiftet på olika sätt försöker främja församlingarnas utveckling tillser man också att församlingarna följer den ordning som gäller inom Svenska kyrkan.

Stiftets syfte, vision och andra styrdokument

Stiftsfullmäktige beslutade i november 2014 att fastställa stiftets syfte, vision och verksamhetsidé:

Syftet är att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbredas och skapelsen återupprättas

Ur Kyrkoordningen

Syfte – Svenska kyrkan i Göteborgs stift ska synliggöra det kristna budskapet.

Vision – En öppen, tydlig kyrka som på ett relevant sätt förmedlar evangeliet till alla människor.

Verksamhetsidé – Göteborgs stiftskansli ska vara ett kompetenscentrum som inspirerar och stödjer församlingarna i att förverkliga deras uppdrag.

Styrdokument som har tagits fram eller reviderats under året är:

- Delegationsordning
- Förbättringsmål/aktiviteter 2019
- Instruktion för stiftsstyrelsens utskott
- Mål- och resursfördelningsprogram 2019-2021
- Policy för minoritetsspråk
- Klimatstrategi

Främjande av ändamål

Stiftsorganisationen

Enligt kyrkoordningen ska i varje stift finnas en biskop, som självständigt ska fullgöra sina uppgifter. Beslutanderätten i ett stift utövas av stiftsfullmäktige. Biskopen, stiftsstyrelsen och domkapitlet beslutar i vissa frågor.

Stiftsstyrelsen ska främja församlingarnas utveckling i stiftet och verka för dess utveckling och domkapitlet ska fullgöra de uppgifter som anges i kyrkoordningen. Det sistnämnda avser i första hand tillsynsuppgifter. Inom stiftsstyrelsens uppdrag faller även förvaltning av prästlönetillgångarna. Enligt lagen om Svenska kyrkan ska denna bidra till de ekonomiska förutsättningarna för Svenska kyrkans förkunnelse.

Tillsyn och främjande

Enligt kyrkoordningen är stiftens grundläggande uppgift att främja och ha tillsyn över församlingarnas liv och den grundläggande uppgiften, gudstjänst, undervisning, diakoni och mission. I begreppet tillsyn ingår inte endast kontroll utan även att ge råd, stöd och uppmuntran. I tillsynsansvaret ingår också tillsyn över förvaltningen.

I stiftets främjandeansvar ingår omsorg om församlingarna, däri också omsorg om t.ex. organisationsutveckling i församlingarna och andra förvaltningsfrågor. Inom det pastorala området har stiftet att se till att det skapas förutsättningar för att sakramenten förvaltas och Ordet förkunnas. En huvuduppgift för stiftet är att värna om och främja ett öppet församlingsliv och kyrkans kallelse.

I stiftets tillsynsansvar ingår främst:

- råd, stöd och hjälp, dels i frågor som rör kyrkans lära, sakrament, gudstjänst och övriga handlingar, dels i rättsliga frågor
- utfärdande av församlingsinstruktioner

- biskopens visitationer
- granskning av hur präster och diakoner förvaltar kyrkans ämbete och efterlever sina avgivna vagningslöften
- prövning av behörighet att utöva kyrkans ämbete
- befogenhetsprövning
- beslutsprövning/ överklagande

Förvaltning

I stiftets förvaltande uppgifter ingår även att förvalta Göteborgs stifts prästlönetillgångar och andra förvaltningsuppgifter.

Stiftsstyrelsen har det övergripande ansvaret för alla direkta val inom stiftet samt ansvarar för biskopsval.

Stiftskansliet

Stiftskansliet omfattade 2018 sex enheter:

- Enheten för Församlingsutveckling
- Enheten för Församlingsstöd
- Enheten för Ekonomi- och HR
- Enheten för Fastighet och kulturarv
- Enheten för Prästlönetillgångarna
- Enheten för Närstående organisation

Biskopsämbetet

I biskopsämbetet ligger uppgiften att stödja, främja och ha tillsyn över församlingslivet. Biskopens pastorala besök och visitationer är ett verktyg för detta relationsbygge mellan stift och församling. Biskopsvisitationer och de visitationer kontraktsprosten gör på biskopens uppdrag är ett uttryck för kyrkans episkopala ordning -och för att kyrkans tro, lära och liv hänger samman och manifesteras både lokalt i församlingen och regionalt i stiftet. Under 2018 påbörjade biskop Susanne Rappmann ett visitationsprogram med särskilt fokus på församlingarnas grundläggande uppgift och pastorala program, förkortat GUDM, gudstjänst, undervisning, diakoni och mission.

Enheten för Församlingsutveckling

Enheten för församlingsutvecklings huvudsakliga fokus är att utveckla verksamhet som i bred bemärkelse behandlar den grundläggande uppgiften; Gudstjänst, undervisning, diakoni och mission. Inom ramen för enheten behandlas också strukturbidrag, samt bidrag till verksamhetsutveckling och organisationer samt till internationell diakoni och mission. Även Självårdscentrum med handledning, samtal, samordning av sjukhuskyrka och Jourhavande präst, NAV- andlig vård inom kriminalvården, militära förband och migrationsverkets förvar, hör till enheten.

Under året utarbetades en policy för minoritetsspråk och en del insatser gjordes inom ramen för denna verksamhet bl.a. en gemensam pilgrimsvandring för finskspråkiga och teckenspråkiga. Även insatser för romer i Sverige och samisk verksamhet gjordes. En kartläggning av församlingarnas arbete med ideella gjordes både i enkätform och via intervjuer. Materialet ska användas för fortsatt utveckling av stiftets arbete. Inom verksamhetsområdet Människor på flykt har flera insatser gjorts med fokus på ökad kunskap och nätverkande. Området behandlar allt oftare integrationsfrågor och problematik knutet till det. Fortsatt stöd till församlingar som fått ekonomiskt stöd av stiftet och via kyrkomötet har skett under året. I brett samarbete på kansliet genomfördes en större satsning på utbildning av förtroendevalda under året. Ett nytt arbetssätt för det internationella arbetet har planerats under året och inom ramen för verksamheten gjordes en resa till Myanmar. ”Möt mig nu som den jag är” har varit årets rubrik på en satsning om utsatthet inom ramen för diakonal utveckling som sträcker sig över tid. Fokus har varit utsatthet bland barn och unga som vi vet är en grupp där psykisk ohälsa ökar.

Rekrytering till tjänst i kyrkan har fortsatt varit ett fokuserat område under året och arbetet med att församlingarna ska uppfatta sig som rekryterande miljöer intensifierats. Projekt Välfärd avslutades under året. Inom ramen för ledarskap och organisation har tillsammans med flera stift har en kurs för arbetsledare tagits fram men ännu inte sjösatts. En presidiesamling genomfördes för första gången för samtliga enheter i stiftet.

Svenska Kyrkans Unga i Göteborgs stift har under året lagt fokus på medlemskontakt och ökade lokala samtal men även sedvanliga ledarutbildningar har genomförts. Läger genomförs ofta på Helsjön men en ökad kontakt med Åh stiftsgård har skett under året och Svenska kyrkans Ungas personal har medverkat vid Åh stiftsgårds ledarutveckling. Man genomförde också ett gemensamt Midsommarläger. Bibelskolan som är knuten till Ung resurs har i år haft 17 deltagare. Medlemmarna under året var ca.1000 st. och lokalavdelningarna 36 st.

Enheten för Församlingsstöd

Enheten ska ge stöd internt till kansliet i sin helhet och externt till pastorat och församlingar i stiftet.

Enheten arbetar med informations och kommunikationsfrågor, mediakontakter, remissberedning och utredningar beträffande struktur och indelningsfrågor. Från 2018 ges Korsväg ut även i Karlstads stift.

Sekreterarskap i domkapitel. Ansvar för skötsel och drift av kansliets lokaler. Samordning av IT-frågor inom stiftskansliet och den gemensamma IT-plattformen, GIP. Enheten arbetar med juridiskt stöd och rådgivning, behörighetsprövningar, beslutsprövningar, överklaganden, tillsynsärenden och ansvarar för genomförande av kyrkliga val. Rekrytering av medarbetare till stiftskansliet samt stöd till domkapitlet i rekryteringsfrågor.

Under året har enheten varit mycket engagerad i ombyggnaden av stiftskansliet i Göteborg. Vidare har enheten lämnat rådgivning till församlingar beträffande upphandling, inköp och arkivfrågor. Stiftskansliet har medverkat aktivt i det nationella projektet, GADD, med att införa ett för svenska kyrkan gemensamt dokumenthanteringssystem.

Enheten svarar också för Kultursamverkan. 2018 deltog Svenska kyrkan som vanligt i bokmässan i Göteborg med ett omfattande program. Svenska kyrkans filmpris 2018 delades ut under Göteborg Film Festival.

Enheten för Ekonomi och HR

Som ett led i stiftets främjandeuppdrag avseende förvaltningsfrågor har stiftsstyrelsen tagit beslut om att etablera en servicebyrå med kontor på flera orter. Ett första kontor i Uddevalla är i drift sedan hösten 2015 och ett andra kontor driftsattes i Göteborg 2018, i samband med att Göteborgs kyrkliga samfällighet upphörde som organisation. Ytterligare ett kontor kan komma att etableras och i så fall tidigast 2022.

Från 2018 finns inte längre enheten Servicebyrå, istället har Ekonomi och HR skapats där även stiftskansliets interna stöd inom ekonomi, lön och HR ingår. Samtidigt har stiftets fastighet och kulturarvsfrågor samlats i en egen enhet.

Församlingar och pastorat anlitar stiftet för att ta del av servicebyråtjänster för löpande administration inom ekonomi, lön och gravadministration, men även för mer kvalificerade insatser som arbete med budget, bokslut, årsredovisning och kontinuerligt controllerstöd i uppföljning, analys, planering samt kvalificerat personaladministrativt stöd (HR-stöd). Upplägget syftar främst till att ge ett tillförlitligt och professionellt stöd, som ska präglas av hög kvalitet, för att frigöra tid till församlingens arbete med den grundläggande uppgiften.

Göteborgs stifts servicebyråtjänster bygger på GAS-konceptet, d.v.s. att genom gemensamma arbetssätt, processer och IT-system kunna minska mängden resurser som förbrukas på administration och förvaltning. Under 2018 ökade antal försam-

lingar och pastorat som använder servicebyråtjänster från tjugo till fyrtio stycken. Bland annat anslöt sig de tio nya enheterna i Göteborg och numera finns också sex församlingar och pastorat från Karlstads stift som avropar lönetjänster. Även Göteborgs stiftskanslis löner hanteras numera som en servicebyråtjänst och som ett led i att anpassa de interna arbetsprocesserna till servicebyråtjänsterna så har ekonomisystemet Aveny implementerats under året. Genom att samla gemensamma funktioner i samma enhet ökar förutsättningarna för en lärande organisation och för minskad sårbarhet även för stiftets interna administrativa funktioner.

Enheten för Fastighet och kulturarv

Enheten svarar för stöd till församlingarna i fastighetsfrågor som upphandling av renoveringar, underhållsplaner, projektledning, miljö- och klimatfrågor samt kulturarvsfrågor.

Enheten har under året bland annat ansvarat för registrering i det nationella fastighetsregistret av församlingarnas 1900 byggnader! Enheten har också tagit fram den klimatsstrategi som stiftsstyrelsen fattat beslut om samt producerat boken "Mellan himmel och helvete", om bemålade kyrktak i Göteborgs stift.

Enheten för Prästlönetillgångar

Enheten för Prästlönetillgångar svarar för prästlönetillgångarnas skogsförvaltning, avverkning, skogsvård, byggnadsunderhåll, vindkraftsfrågor, arrenden och nyttjanderätter, köp och försäljning av kyrklig jord. Enheten handhar också kapitalförvaltningen både för Göteborgs stifts prästlönetillgångar och Göteborgs stift. Enheten svarar också för stiftets medverkan i Stiftsvinden 1, ekonomisk förening.

Under året har enheten medverkat i styrgrupp och projektgrupp för digitalisering av handlingar och e-arkiv (GADD). Göteborgs stift deltar som en pilotenhet i detta projekt.

Enheten har aktivt arbetat med att utveckla Prästlönetillgångarnas fastighetsförvaltning. Under året har en förändring skett av avverknings- och försäljningsformer avseende skogsbruket. Detta innebär att stiftet har sålt en större andel leveransrotposter.

Enheten för Närstående organisationer

Enheten är genom stiftsanställd präst knuten till Sjömanskyrkan i Göteborg som bedriver arbete bland sjöfolk och anhöriga. Lokalerna uppe på Stigberget erbjuder gemenskapssamlingar, café och lunchverksamhet. Söndaglig gudstjänst firas. Enheten är också genom stiftsanställd präst knuten till Åh stiftsgård som är känd för retreatverksamhet, pilgrimsvand-

ringar, sina konfirmandläger, sommarläger och kyrkliga kurser. På Åh stiftsgård firas regelbundna tideböner och söndaglig gudstjänst. Stiftsgården fungerar även som konferensgård.

Vindkraft

Kyrkan har två vindkraftverk i Munkedals kommun. Det ena verket i vindparken ägs av Göteborgs stifts prästlönetillgångar med en andel om 99 % och Göteborgs stift med andel om 1 %. Det andra verket ägs av Stiftsvinden 1 ekonomisk förening. Som ett led i stiftets främjandeuppdrag har församlingar/pastorat erbjudits möjligheter att bli delägare i Stiftsvinden 1 för att få tillgång till miljövänlig och förnyelsebar vindkraftsenergi till goda ekonomiska villkor. Församlingar/pastorat har tecknat ca 59 % och Prästlönetillgångarna har tecknat ca 41 % av andelarna i Stiftsvinden 1. I framtiden kan församlingar/pastorat som önskar bli medlemmar eller utöka sin ägarandel köpa andelar från Göteborgs stifts prästlönetillgångar till då gällande marknadsvärde. Avtal finns med Dalakraft AB avseende elhandel.

Stiftets miljö- och hållbarhetsarbete

Stiftet har under året beslutat om en klimatstrategi. Det har också bildats ett Hållbarhetsråd med externa experter som ger råd i stiftets främjande av miljöfrågor till församlingarna.

Stiftets miljöpolicy ska vara vägledande för stiftets förtroendevalda i stiftsfullmäktige, stiftsstyrelse, domkapitel och för stiftsanställda:

Skapelsen och allt liv utgår ur Guds hand. Därför är livet heligt och värdefullt i sig. Människan skapas till Guds avbild, och som en del av skapelsen är det människans uppgift att bruka och förvalta den. Göteborgs stift vill vara en förebild vad gäller hållbar utveckling och ta ett aktivt ansvar och stödja och inspirera församlingar i vår gemensamma uppgift att förvalta Guds skapelse.

Stiftets klimat- och miljöredovisning finns redovisad i handlingen Uppföljning av förändrings- och resultatmål, personalekonomiskt bokslut och klimat- och miljöredovisning 2018.

Kollektivavtal

Stiftet tillämpar Svenska kyrkans kollektivavtal. Detta innebär att samtliga anställda omfattas av olika typer av försäkringar bl.a. tjänstepensionsförsäkring, sjukförsäkring och arbetsskade- och olycksfallsförsäkring. Vid sidan av detta finns även ett omställningsavtal som träder in vid arbetsbrist och

ett utvecklingsavtal som innebär rätt till fortbildning m.m. Stiftet har även upprättat olika typer av policies för t.ex. jämställdhet.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

I detta avsnitt redovisas vissa insatser särskilt.

Ny Biskop

Under hösten 2017 valde stiftet en ny biskop. Valet föll på, Susanne Rappmann, som den första mars 2018 började sin tjänst. Hon vigdes till biskop den 4 mars i Uppsala domkyrka.

Biskopens visitationer m.m.

Susanne Rappmann tillträdde som första kvinna uppdraget som biskop i Göteborgs stift under våren 2018. Större delen av året kännetecknades av åtskilliga resor runt om i stiftet. Samtal och överläggningar på såväl kontrakts som pastoratsnivå. Möten med kontraktsprostar, kategoridagar för präster, diakoner, musiker och präster, presidiekonferens i Uddevalla och kyrkoherdedag m.m. la grunden för en fortsatt fördjupad relation mellan stift och församlingar i det gemensamma uppdraget att vara kyrka med en grundläggande uppgift. Under hösten genomfördes också den första formella biskopsvisitationen, den hölls i Torslanda-Björlanda. Den var den första av sju som biskopen planerar på årsbasis. På biskopens uppdrag visiterar också stiftets kontraktsprostar pastoraten/församlingarna inom kontrakten.

Ombyggda lokaler

Under 2018 byggdes lokalerna på Lilla bommen om för att passa det nya stiftskansliet, med mer än dubbelt så många medarbetare än tidigare. Ombyggnaden ger Göteborgs stift en förtätd yta som gör att stiftet har råd att stanna i de centrala delarna av Göteborg. Göteborgs stift får också lokaler som bättre stödjer verksamheten. Målet är att få lokaler som:

- är flexibla och klarar tillväxt och förändring
- främjar samverkan, kommunikation och kreativitet
- främjar naturliga möten
- är öppna och välkomnande för medarbetare och gäster
- är trygga och där sekretessen fungerar
- är lokaler som vi är stolta över!

Stiftets uppdrag

Stiftet har under året balanserat sina två uppdrag väl, att främja och ha tillsyn över den grundläggande uppgiften och att främja och ha tillsyn över god förvaltning.

Antalet kursdeltagare under året inom den grundläggande uppgiften har uppgått till ca 5000. Antalet enheter som anslutit sig till stiftets servicebyråverksamhet har nu nått hälften av stiftets enheter. Därutöver har vi sex enheter från Karlstad stift som kunder.

Värdepappersförvaltning

Börsåret 2018 har till stor del präglats av fortsatt låga räntor. Det har i rådande lågräntemiljö varit svårt att generera avkastning från räntemarknaden. Aktiemarknaden har därför fortsatt att framstå som ett attraktivt alternativ. Mot slutet av året har aktiemarknaden bromsat in vilket gör att portföljens totala avkastning för året är negativ. I början av år 2019 har dock en återhämtning skett. Något nedskrivningsbehov föreligger inte.

För Göteborgs Stift har börsutvecklingen för värdepappersportföljen inneburit en avkastning efter nedskrivning om 3,5 mnkr (2,4) avseende handel med värdepapper. Den nordiska delen av portföljen har avkastat -6,6 % (9,4) och hela portföljen utvecklades med -2,0 % (7,6). Orealiserat resultat i förhållande till bokfört värde är 9,5 mnkr (15,0).

Per balansdagen var 64 % (63) av värdepappersportföljen placerad i aktiefonder och 36 % (37) i räntebärande placeringar. Inga alternativa placeringar eller strukturerade produkter fanns i portföljen per balansdagen.

Uppgifter om anskaffnings- och marknadsvärden avseende aktier och övriga värdepapper finns i not 13.

Framtida utveckling

Nedan beskrivs utredningar, beslut och projekt som kan innebära stor påverkan på stiftets framtida uppdrag och arbetsuppgifter. På vilket sätt går inte att bedöma för närvarande. En beredskap finns för att möta dessa förändringar.

Gemensamt lönekontor för Svenska kyrkan

Kyrkostyrelsen har börjat diskutera om Svenska kyrkan ska ha ett gemensamt lönekontor för alla församlingar och stift, med ett gemensamt system för att hantera löner. Om så skulle bli fallet är Göteborgs stift ett av de stift som skulle kunna få frågan om att ta emot ett sådant uppdrag, men frågan kommer att utredas grundligt innan beslut fattas.

Framtida utveckling kyrkoavgift

Bokslut 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
78 481	78 700	79 700	80 600

Med anledning av stiftets utökade åtaganden/området höjdes kyrkoavgiften från 3,5 öre till 4 öre från 2018. Enligt budget/plan för perioden 2019-2021 är avgiften 4 öre.

Finansiella instrument

Göteborgs Stift gör regelbundet en översyn av sina riktlinjer för finansiella instrument. Stiftets riktlinjer för kapitalförvaltningen regleras i en av stiftsfullmäktige fastställd placeringspolicy. Gällande placeringspolicy innehåller kriterier för placeringsval, avkastningsmål, etiska regler samt övriga regler för portföljsammansättning. Placeringspolicyn ska omprövas vartannat år eller oftare i de fall viktiga förutsättningar förändrats.

Vid utgången av 2018 uppgick Göteborgs Stifts långfristiga placeringar samt depåkonton till ett marknadsvärde av 100 494 tkr (102 615 tkr) och det bokförda värdet var 90 996 tkr (87 594 tkr). Inga kortfristiga placeringar innehades.

Resultat och ställning

(Belopp i miljoner kronor)

Av redovisningen framgår att 2018 års resultat lämnat ett underskott om cirka 8,4 mnkr. I budget inklusive tilläggsbudget beräknades ett resultat om -7,9 mnkr. Avvikelse mot budget är -0,5 mnkr. Avvikelse mot budget redovisas enligt nedanstående sammanställning.

Biskop, gem. kostnader och kansliledning	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse	Utfall 2017
Verksamhetsintäkter	0,5	0,2	-0,3	2,2
Verksamhetskostnader	-15,0	-18,4	-3,4	-15,6
Personalkostnader	-7,5	-7,6	-0,1	-5,2
	-22,0	-25,8	-3,8	-18,6
Enheten för församlingsutveckling				
Verksamhetsintäkter	6,2	7,7	1,5	7,4
Verksamhetskostnader	-16,6	-18,7	-2,1	-16,3
Personalkostnader	-18,5	-18,8	-0,3	-20,5
	-28,9	-29,8	-0,9	-29,4
Enheten för församlingsstöd				
Verksamhetsintäkter	2,0	3,0	1,0	9,2
Verksamhetskostnader	-7,2	-7,4	-0,2	-13,3
Personalkostnader	-10,5	-12,2	-1,7	-14,9
	-15,7	-16,6	-0,9	-19,0
Enheten för ekonomi och HR				
Verksamhetsintäkter	16,1	19,4	3,3	6,9
Verksamhetskostnader	-2,1	-4,3	-2,2	-3,1
Personalkostnader	-24,0	-24,2	-0,2	-12,3
	-10,0	-9,1	0,9	-8,5
Enheten för fastighet och kulturarv				
Verksamhetsintäkter	9,5	8,9	-0,6	
Verksamhetskostnader	-2,6	-23,4	-20,8	
Personalkostnader	-11,5	11,0	22,5	
	-4,6	-3,5	1,1	
Enheten för prästlönetillgångar				
Verksamhetsintäkter	8,0	6,2	-1,8	6,8
Verksamhetskostnader	-0,8	-0,6	0,2	-0,8
Personalkostnader	-7,2	-5,6	1,6	-6,0
	0,0	0,0	0,0	0,0

	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse	Utfall 2017
Förtroendemannaorgan	-2,3	-2,0	0,3	-1,6
Kontraktsprostar	-5,0	-3,6	1,4	-4,8
Pastorsadjunkter	-4,3	-4,3	0,0	-3,5
Diakoner	-1,6	-1,8	-0,2	-0,6
Jourhavande präst	-1,1	-1,9	-0,8	0,0
Valkostnader	0,0	0,0	0,0	-2,2
Präst- och diakonmöte	0,0	0,0	0,0	-1,9
Projekt	-9,1	-8,8	0,3	-6,5
Pensioner	-2,7	-1,1	1,6	-2,0
Förfogandemedel	-0,5	0,0	0,5	0,0
Kyrkoavgift	78,1	78,4	0,3	65,9
Finansiella intäkter	3,7	3,4	-0,3	2,4
	55,2	58,3	3,1	45,2
Övrigt	18,1	18,1	0,0	14,4
Totalt	-7,9	-8,4	-0,5	-15,9

Servicebyråverksamhet (ingår i redov. ovan)

Verksamhetsintäkter	25,1	28,0	2,9	6,9
Verksamhetskostnader	-2,1	-4,3	-2,2	-3,1
Personalkostnader	-25,4	-25,1	0,3	-9,9
Projekt (införande, uppbyggnad mm)	-5,7	-5,6	0,1	-
	-8,1	-7	1,1	-6,1

Kostnader för viss bidragsgivning

Strukturbidrag som är beslutade men som ännu inte rekviderats av respektive pastorat redovisas i resultaträkningen som kostnad och i balansräkningen som en kortfristig skuld. Detta belopp uppgår till 1 600 tkr och kommer att rekvideras av pastoraten under 2019.

Kyrkobyggnadsbidrag och Kyrkounderhållsbidrag som är beslutade men som ännu inte rekviderats av respektive pastorat redovisas i resultaträkningen som kostnad och i balansräkningen som en kortfristig skuld. Kyrkobyggnadsbidrag, 1 906 tkr, och Kyrkounderhållsbidrag, 5 968 tkr, Dessa medel kommer att rekvideras av församlingar och pastorat under 2019.

Målsatt kapital

Stiftets eget kapital per 2018-12-31 uppgår till 86 280 tkr.

Stiftets mål för det egna kapitalets storlek uppgår till 70 000 tkr. Eget kapital överstiger fastställt målkapital med 16 280 tkr.

Omprovning av målkapital brukar ske vart fjärde år. Nästa omprovning är planerad till år 2020.

Enligt fastställt Mål- och resursfördelningsprogram för 2019-2021 planeras att en del av stiftets verksamhet ska finansieras med eget kapital, 1,2 mnkr.

Förvaltade stiftelser

Stiftet förvaltar sex stiftelser med ett utgående eget kapital om 10 197 tkr (10 297 tkr).

Miljöinformation

Stiftet producerar tillsammans med Prästlönetillgångarna förnybar el genom ett eget vindkraftverk.

Stiftet bedriver i övrigt ingen tillstånds- eller anmälningspliktig verksamhet enligt miljöbalkens bestämmelser.

Flerårsöversikt (belopp i tkr)

Allmänna förutsättningar	2018	2017	2016	2015	2014
Totalt invånarantal den 31 december (i tusental)	1 424	1 404	1 391	1 370	1 357
Tillhöriga per den 31 december (i tusental)	791	808	825	839	848
Tillhöriga per den 31 december (andel av invånarna %)	55,6	57,5	59,3	61,2	62,5
Kyrkoavgift (%)	0,040	0,035	0,030	0,030	0,030
Medelantalet anställda*	133	105	87	70	61
Resultat (tkr)					
Verksamhetens intäkter	169 601	159 440	131 772	119 927	113 956
Verksamhetens kostnader	-181 428	-177 749	-134 183	-113 845	-112 297
Verksamhetens resultat	-11 827	-18 309	-2 411	6 082	1 659
Resultat från finansiella investeringar	3 441	2 379	4 112	5 620	3 093
Årets resultat	-8 386	-15 930	1 701	11 702	4 753
Kyrkoavgift (tkr)	78 480	65 856	53 904	54 256	53 140
-varav slutavräkning (tkr)	3 783	2 410	1 422	2 285	2 081
Personalkostnader/verksamhetens intäkter (%)	57,3	47,5	48,5	46,8	47,2
Av- och nedskrivning/verksamhetens intäkter (%)	0,3	0,3	0,3	0,4	0,5
Ekonomisk ställning					
Fastställt mål för det egna kapitalets storlek (tkr)	70 000	70 000	70 000	70 000	70 000
Eget kapital (tkr)	86 280	94 666	110 595	108 894	97 192
Soliditet (%)	57,8	63,6	79,1	79,5	81,6
Värdesäkring av egna kapitalet (%)	-8,9	-14,4	1,6	12,0	5,1
Likviditet (%)	172	259	270	288	282

Nyckeltalen definieras i Redovisnings- och värderingsprinciper.

* I medeltalet anställda har ej medtagits pastorsadjunkter.

Nyckeldefinitioner

Kyrkoavgift (%) – Anges i procent av den kommunalt beskattningsbara inkomsten.

Varav slutavräkning – För förklaring se not 1, redovisningsprinciper

Personalkostnader/verksamhetsintäkter (%) – Uppgiften beräknas som resultaträkningens personalkostnader dividerat med resultaträkningens summa verksamhetens intäkter.

Av- och nedskrivningar/verksamhetens intäkter (%) – Uppgiften beräknas som resultaträkningens av- och nedskrivningar av anläggningstillgångar dividerat med resultaträkningens summa verksamhetens intäkter.

Soliditet (%) – Uppgiften beräknas som utgående eget kapital dividerat med balansomslutningen (totala tillgångar i balansräkningen).

Värdesäkring egna kapital (%) – Uppgiften beräknas som årets resultat dividerat med ingående eget kapital

Likviditet (%) – Uppgiften beräknas som utgående omsättningstillgångar dividerat med kortfristiga skulder.

Resultaträkning

(Belopp i tkr)

	Not	2018	2017
Verksamhetens intäkter			
Kyrkoavgift		78 480	65 856
Erhållen inomkyrklig ekonomisk utjämning	2	48 129	51 453
Erhållna gåvor	3	3	0
Erhållna bidrag	4	2 619	3 117
Nettoomsättning	5	40 370	22 402
Övriga verksamhetsintäkter	17	0	16 612
Summa verksamhetens intäkter		169 601	159 440
Verksamhetens kostnader			
Lämnad inomkyrklig ekonomisk utjämning	2	-14 405	-15 000
Övriga externa kostnader	6,7,8	-69 228	-69 925
Personalkostnader	9	-97 202	-75 690
Av- och nedskrivningar av materiella anläggningstillgångar		-593	-522
Övriga verksamhetskostnader	17	0	-16 612
Summa verksamhetens kostnader		-181 428	-177 749
Verksamhetens resultat		-11 827	-18 309
Resultat från finansiella investeringar	10		
Resultat från finansiella anläggningstillgångar		3 520	2 362
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		27	130
Räntekostnader och liknande resultatposter		-106	-113
Resultat efter finansiella poster		-8 386	-15 930
Årets resultat		-8 386	-15 930

Balansräkning

(Belopp i tkr)

Not 2018-12-31 2017-12-31

TILLGÅNGAR

Anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar

Byggnader och mark	11	0	0
Inventarier, verktyg och installationer	12	7 183	1 182

Finansiella anläggningstillgångar

Långfristiga värdepappersinnehav	13	66 950	62 587
Långfristiga fordringar	14	2 750	3 000
Summa anläggningstillgångar		76 883	66 768

Omsättningstillgångar

Kortfristiga fordringar

Kundfordringar		10 482	6 277
Skattefordran		0	1 783
Övriga fordringar		257	282
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	15	8 978	13 209
Summa kortfristiga fordringar		19 717	21 551

Kassa och bank	16	52 755	60 476
Summa omsättningstillgångar		72 472	82 027

SUMMA TILLGÅNGAR		149 355	148 796
-------------------------	--	----------------	----------------

Balansräkning

(Belopp i tkr)

	Not 2018-12-31	2017-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER		
Eget kapital		
Balanserat resultat	94 666	110 595
Årets resultat	-8 386	-15 930
Summa eget kapital	86 280	94 666
Avsättningar	17	20 883
		22 406
Kortfristiga skulder		
Leverantörsskulder		9 912
		7 345
Skatteskuld		170
		0
Övriga skulder	18, 19	20 359
		15 803
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	20	11 751
		8 577
Summa kortfristiga skulder	21	42 192
		31 725
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER	149 355	148 796

Förändringar i Eget kapital

(Belopp i tkr)

	2018-12-31	2017-12-31
Eget kapital		
Balanserat resultat	94 666	110 595
Årets resultat	-8 386	-15 930
Summa eget kapital	86 280	94 666

Kassaflödesanalys

(Belopp i tkr)

	2018	2017
Den löpande verksamheten		
Resultat efter finansiella poster	-8 386	-15 930
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet		
Av- och nedskrivningar	593	521
Ökning(+)/minskning(-) av avsättningar	-1 522	17 474
Resultat vid försäljning av materiella anläggningstillgångar	0	-16 612
Resultat vid försäljning av anläggningstillgångar	-2 008	-982
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital	-11 323	-15 529
Kassaflöde från förändring i rörelsekapital		
Minskning(+)/ökning(-) av kortfristiga fordringar	1 834	-5 133
Ökning(+)/minskning(-) av kortfristiga skulder	10 468	7 422
Kassaflöde från den löpande verksamheten	979	-13 240
Investeringsverksamheten		
Förvärv/tillverkning av materiella anläggningstillgångar	-6 595	-502
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	0	16 612
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar	-14 445	-1 016
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	12 090	9 127
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-8 950	24 221
Finansieringsverksamheten		
Långfristig utlåning	250	250
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	250	250
ÅRETS KASSAFLÖDE	-7 721	11 231
Likvida medel vid årets början	60 476	49 245
Likvida medel vid årets slut	52 755	60 476
Specifikation av likvida medel vid årets slut		
Kassa och bank	52 755	60 476
	52 755	60 476

Tilläggsupplysningar/Noter

Not 1. Redovisnings- och värderingsprinciper

Stiftets årsredovisning har upprättats enligt årsredovisningslagen (1995:1554) och Bokföringsnämndens BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3).

Vidare tillämpas rekommendationer utgivna av Svenska Kyrkans Redovisningskommitté (KRED). Redovisningsprinciperna är oförändrade i jämförelse med föregående år, om inget annat anges.

Värderingsgrund

Tillgångar och skulder värderas till anskaffningsvärde om inte annat anges.

Belopp

Samtliga belopp är angivna i tusentals kronor (tkr) om inte annat anges. Beloppen inom parentes anger föregående års värden.

Intäktsredovisning

Intäkter redovisas till det verkliga värde av vad som erhållits eller kommer att erhållas och som är för egen räkning. Som för egen räkning inkluderas även medel där avsikten är att de helt eller delvis ska fördelas till andra juridiska personer men där fördelning grundas på beslut inom stiftet.

Kyrkoavgift

Svenska kyrkans huvudintäkt utgörs av kyrkoavgiften. I enlighet med lag om avgift till registrerat trossamfund får Svenska kyrkan statlig hjälp med uppbörd, taxering och indrivning av kyrkoavgiftsmedlen. Det slutliga utfallet av kyrkans avgiftsunderlag erhålls först två år efter avgiftsgrundande år och därför är Svenska kyrkan berättigad att uppbära ett förskott från staten, fördelat med en tolfedel per månad. Samtidigt med utbetalningen av förskottet sker en avräkning av det slutliga avgiftsunderlaget två år tillbaka. Kyrkoavgiften intäktsredovisas i takt med utbetalningarna från staten.

Erhållen inomkyrklig utjämning

Inom svenska kyrkan finns ett utjämningssystem där Svenska kyrkans nationella nivå omfördelar medel mellan trossamfundets organisatoriska delar. Inom ramen för utjämningssystemet tilldelas stiftet årligen medel för viss basverksamhet inom stiftet (stiftsbidrag). Det beslutade stiftsbidraget erhålls via utbetalning från nationella nivån. Stiftsbidrag och särskild utjämningsavgift intäktsförs det år de avser.

Utöver den utjämning som regleras inom ramen för kyrkoordningen kan Svenska kyrkans högsta beslutande organ, kyrkomötet, besluta om att av

nationella nivåns kapital fördela medel till regional och lokal nivå. Besluten är vanligtvis förenade med villkor. Intäktsredovisning sker då enligt de generella principerna för K3, se nedan.

Erhållna gåvor, bidrag och offentliga bidrag

Erhållna gåvor redovisas som intäkt i den period de mottagits. Bidrag och offentliga bidrag intäktsredovisas efter hand som villkor som är förknippade med bidragen uppfylls. Bidrag till anläggningstillgångar reducerar anskaffningsvärdet på anläggningstillgångarna.

Nettoomsättning

Intäkter av varor och tjänster redovisas normalt vid försäljningstillfället.

Lämnad inomkyrklig utjämning och lämnade övriga bidrag

Stiftet utgör en länk i det inomkyrkliga utjämnings-system som beskrivs under Erhållen inomkyrklig utjämning ovan. Såväl lämnad inomkyrklig utjämning som övriga lämnade bidrag skuldförs normalt när beslut om bidrag fattas såvida det inte av beslutet framgår att bidraget ska finansieras med kommande års intäkter. I det senare fallet skuldförs bidraget först under det finansieringsår som anges i beslutet. Beslutade, ej skuldförda, lämnade bidrag redovisas som eventalförpliktelse.

Leasing

All leasing, både när stiftet är leasetagare och leasegivare, redovisas som operationell leasing, dvs. leasingavgifterna, inklusive en första förhöjd avgift, redovisas som intäkt/kostnad linjärt över leasingperioden. Uppgifterna om avgifter i noten är redovisade i nominella belopp. Med leasingperiod avses den period som leasetagaren har avtalat att leasa en tillgång.

Ersättning till anställda

Löpande ersättningar till anställda i form av löner, social avgifter och liknande kostnadsförs i takt med att de anställda utför tjänster.

Eftersom alla pensionsförpliktelser klassificeras som avgiftsbestämda redovisas en kostnad det år pensionen tjänas in.

Inkomstskatt

Stiftens inskränkta skattskyldighet regleras i 7 kap. inkomstskattelagen (1999:1229). I den mån stiftet bedriver näringsverksamhet är huvudregeln att näringsverksamheten är skattepliktig. Näringsverksamhet kan undantas från skatteplikt om den har naturlig anknytning till det allmännyttiga ändamålet eller är hävdvunnen finansieringskälla. Även normalt sett skattepliktig

Tilläggsupplysningar/Noter

näringsverksamhet kan i vissa fall undantas från beskattning om huvudsaklighetsprincipen är tillämplig.

Vid fastighetsinnehav kan fastighetsinkomsten undantas från beskattning om fastigheten till mer än 50 % används för att främja det allmännyttiga ändamålet alternativt att hyresinkomsterna har naturlig anknytning till det allmännyttiga ändamålet.

Stiften är befriad från inkomstskatt i sin ideella verksamhet eftersom den uppfyller kraven som samhällsnyttig enligt skattelagstiftningen.

Uppskjuten skattefordran avseende underskottsavdrag eller andra framtid skattemässiga avdrag redovisas i den utsträckning det är sannolikt att avdraget kan avräknas mot överskott vid framtida

Materiella anläggningstillgångar

I stiftet finns materiella anläggningstillgångar redovisade enligt två olika definitioner i K3:

Som grundregel gäller att en materiell anläggningstillgång är en fysisk tillgång som innehas för att bedriva näringsverksamhet (ge ekonomiska fördelar/kassaflöde).

För ideell sektor gäller att materiell anläggningstillgång också omfattar fysisk tillgång som innehas för det ideella ändamålet även om grundregeln inte är uppfylld.

De flesta anläggningstillgångar har klassificerats utifrån den senare regeln då stiftets ändamål är religiös verksamhet.

Nedskrivningsprövning sker alltid för sådana tillgångar som inte längre uppfyller något av kraven ovan för att definieras som materiella anläggningstillgångar.

Inventarier med ett anskaffningsvärde under 50 % av prisbasbeloppet har utifrån väsentlighetsbedömning redovisats som kostnad.

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår utgifter som direkt kan hänföras till förvärvet av tillgången.

Bidrag och offentliga bidrag som avser förvärv av materiell anläggningstillgång reducerar tillgångens anskaffningsvärde.

En materiell anläggningstillgång som har betydande komponenter där skillnaden i förbrukning förväntas vara väsentlig, redovisas och skrivs av som separata enheter utifrån varje komponents nyttjandeperiod.

Materiella anläggningstillgångar skrivs av systematiskt över tillgångens bedömda nyttjandeperiod. När tillgångarnas avskrivningsbara belopp fastställs, beaktas i förekommande fall tillgångens restvärde.

Linjär avskrivningsmetod används.

Mark har obegränsad nyttjandeperiod och skrivs inte av.

Följande avskrivningstider tillämpas:

- Byggnad: 20 år (5%/år)
- Datautrustning över 50% av PBB: 3-5 år (33,3-20 %/år)
- Övriga inventarier 5-10 år (20%- 10%/år)
- Vindkraftverk 20 år (5%/år)

Nedskrivningar av materiella anläggningstillgångar

När det finns en indikation på att en materiell anläggningstillgångs värde har minskat, görs en prövning av nedskrivningsbehov. För tillgångar som tidigare skrivits ner görs per varje balansdag en prövning av om återföring bör göras.

Materiella anläggningstillgångar skrivs ned enligt två huvudmetoder beroende på grunden för klassificering som materiell anläggningstillgång. Materiella anläggningstillgångar som används för att ge ekonomiska fördelar/kassaflöde skrivs ned enligt reglerna i K3 kapitel 27. De materiella anläggningstillgångar som innehas för det ideella ändamålet skrivs ned enligt kapitel 37 där det finns en grund- och en förenklingsregel. Tillämpad metod för nedskrivningar beskrivs i tilläggsupplysning i förekommande fall.

Finansiella instrument

Finansiella instrument redovisas i enlighet med reglerna i K3, kapitel 11, vilket innebär att värdering sker utifrån anskaffningsvärdet. Finansiella instrument som redovisas i balansräkningen inkluderar värdepapper, kundfordringar och övriga fordringar, kortfristiga placeringar, leverantörsskulder och låneskulder. Instrumenten redovisas i balansräkningen när stiftet blir part i instrumentets avtalsmässiga villkor.

Finansiella tillgångar tas bort från balansräkningen när rätten att erhålla kassaflöden från instrumentet har löpt ut eller överförs och stiftet har överfört i stort sett alla risker och förmåner som är förknippade med äganderätten.

Finansiella skulder tas bort från balansräkningen när förpliktelseerna har reglerats eller på annat sätt upphört.

Långfristiga värdepappersinnehav – portföljvärdering

Stiftet har definierat en värdepappersportfölj. Portföljen ingår i posten andra långfristiga värdepappersinnehav i balansräkningen. För de instrument som ingår tillämpas värderingsprincipen på portföljen som helhet. Det innebär att vid prövning av lägsta värdets princip/prövning av nedskrivningsbehov

Tilläggsupplysningar/Noter

avräknas orealiserade förluster mot orealiserade vinster inom portföljen.

Kundfordringar och övriga fordringar

Fordringar redovisas som omsättningstillgångar med undantag för poster med förfallodag mer än 12 månader efter balansdagen, vilka klassificeras som anläggningstillgångar. Fordringar tas upp till det belopp som förväntas bli inbetalt efter avdrag för individuellt bedömda osäkra fordringar.

Kortfristiga placeringar

Värdepapper som är anskaffade med avsikt att innehas kortsiktigt redovisas inledningsvis till anskaffningsvärde och i efterföljande värderingar i enlighet med lägsta värdets princip till det lägsta av anskaffningsvärde och marknadsvärde.

Låneskulder och leverantörsskulder

Låneskulder och leverantörsskulder redovisas initialt till anskaffningsvärde efter avdrag för transaktionskostnader.

Skiljer sig det redovisade beloppet från det belopp som ska återbetalas vid förfallotidpunkten periodiseras mellanskillnaden som räntekostnad över lånets löptid med hjälp av instrumentets effektivränta. Härigenom överensstämmer vid förfallotidpunkten det redovisade beloppet och det belopp som ska återbetalas.

Avsättningar

Med avsättningar avses förpliktelser på balansdagen som är säkra eller sannolika till sin förekomst men ovissa till belopp eller till den tidpunkt då de ska infrias. Avsättning redovisas med det belopp som motsvarar den bästa uppskattningen av den utbetalning som krävs för att reglera åtagandet.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen upprättas enligt indirekt metod och visar stiftets in- och utbetalningar uppdelade på löpande verksamheten, investeringsverksamheten eller finansieringsverksamheten. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medfört in- eller utbetalningar. Som likvida medel klassificerar stiftet, förutom kassamedel, disponibla tillgodohavanden hos banker och andra kreditinstitut, kyrkkontot samt kortfristiga likvida placeringar som är noterade på en marknadsplats.

Eventualförpliktelse

En eventualförpliktelse är

- en möjlig förpliktelse till följd av inträffade händelser och vars förekomst endast kommer att

- bekräftas av att en eller flera osäkra framtids händelser som inte ligger inom stiftets kontroll, inträffat eller uteblir eller
- en befintlig förpliktelse till följd av inträffade händelser, men som inte redovisas som skuld eller avsättning eftersom det inte är sannolikt att ett utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen eller förpliktelsens storlek inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet.

Eventualförpliktelser är en sammanfattande beteckning på sådana garantier, ekonomiska åtaganden och eventuella förpliktelser som inte tas upp i balansräkningen.

Not 2. Erhållen och lämnad inomkyrklig utjämning

	2018	2017
<i>Erhållen inomkyrklig utjämning</i>		
Särskild utjämningsavgift	0	15 000
Stiftsbidrag	37 140	23 750
Övriga inomkyrkliga bidrag	10 989	12 703
	48 129	51 453
<i>Lämnad inomkyrklig utjämning</i>		
Kyrkobyggnadsbidrag	2 952	4 000
Bidrag till sjukhuskyrka	6 453	7 051
Bidrag till fängelsekyrka m.m.	2 444	2 155
Övrig lämnad inomkyrklig utjämning	2 556	1 794
	14 405	15 000

Inom Svenska kyrkan finns ett ekonomiskt utjämningsystem där medel omfördelas med syfte att bibehålla möjligheten till en rikstäckande kyrklig verksamhet. Kyrkomötet beslutar om kriterierna för utjämningen.

Not 3. Erhållna gåvor

Gåva till stiftets verksamhet	3	0
	3	0

Not 4. Erhållna bidrag

Arbetsmarknadsbidrag	227	86
Kyrkoantikvarisk ersättning till egen verksamhet	2 246	2 629
Övriga bidrag	146	402
	2 619	3 117

Not 5. Nettoomsättning

Fakturerade kostnader/övriga intäkter	25 773	12 247
Fakturerade kostnader/övriga intäkter ej moms	11 148	2 419
Kursintäkt	3 449	7 736
	40 370	22 402

Not 6. Övriga externa kostnader

Lokalhyror	11 201	10 555
Främmande tjänster	12 353	9 217
IT-kostnader	3 828	2 245
Administrationskostnader	4 972	4 563
Speciella tjänster	11 214	16 817
Konsulter (kyrkoantikvarisk verks.)	713	760
Övr. resekostnader, kost och logi	2 247	2 768
Kurskostnad, utbildning extern	1 716	3 992
Revision	152	93
Mervärdesskatt vid uttagsbeskattning	892	306
Främjandeanslag, bidrag till externa verksamhet	19 940	18 609
	69 228	69 925

Tilläggsupplysningar/Noter

Not 7. Operationella leasingavtal

	2018	2017
--	------	------

Framtida minimileaseavgifter som ska erläggas avseende icke

uppsägbara leasingavtal

Förfaller till betalning inom ett år	11 104	9 656
Förfaller till betalning senare än ett men inom 5 år	41 634	42 255
Förfaller till betalning senare än 5 år	60 759	70 882
Under perioden kostnadsförda leasingavgifter	10 249	9 010

Den operationella leasingen utgörs i allt väsentligt av hyrda lokaler. Avtalet om hyra för lokalerna för stiftskansli löper t.o.m. 2029-12-31. Storleken av de framtida leasingavgifterna redovisas till nominellt belopp.

Framtida minimileaseavgifter som kommer att erhållas avseende

icke uppsägbara leasingavtal

Förfaller till betalning inom ett år	0	0
Förfaller till betalning senare än ett men inom 5 år	0	0
Förfaller till betalning senare än 5 år	0	0
Under perioden erhållna leasingavgifter	0	0

Stiftet har en fastighet som tillhandahålls som tjänstebostad till biskopen. Hyresförhållandet är reglerat enligt kyrkoordningen och kollektivavtal som innebär att när biskopen lämnar sin tjänst ska bostaden frånträdas.

Not 8. Arvoden och kostnadsersättningar till revisorer

Kvalificerade revisorer

E & Y	102	88
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	42	0
Skatterådgivning	0	15
Övriga tjänster	20	9

Övriga valda revisorer

Revisionsuppdrag	45	30
------------------	----	----

Med revisionsuppdrag avses arbetsuppgifter som det enligt lag ankommer på stiftets revisorer att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådana arbetsuppgifter.

Not 9. Personal

Medeltalet anställda

Kvinnor	83	
Män	50	
Totalt	133	105

I medelantalet anställda ingår inte anställda som uppburit ersättning som understiger ett halvt prisbasbelopp, 22 750 kr (22 400 kr). Detta har gjorts med stöd av BFNAR 2006:11. I medeltalet anställda har ej medtagits pastorsadjunkter, praktikanter samt timavlönad personal.

Könsfördelningen i stiftsstyrelsen på balansdagen

Kvinnor	7	6
Män	7	8
Totalt	14	14

Könsförd. bland ledande befattningshavare på balansdagen

Kvinnor	3	2
Män	4	5
Totalt	7	7

Löner, arvoden och andra ersättningar

Ledamöter i stiftsstyrelse samt biskop	1 370	1 269
Anställda	67 537	50 314

Arvoden till förtroendevalda i stiftsfullmäktige, stiftsstyrelse m.fl. organ redovisas i resultaträkningen på raden Personalkostnader.

68 907 51 583

Ersättning till stiftsstyrelsens ordförande

Till ordföranden i stiftsstyrelsen tillika stiftets biskop, har löner, arvoden och andra ersättningar utgått med	1 112	1 069
---	-------	-------

Pensionskostnader och andra sociala avgifter

Pensionskostnader, anställda	5 935	5 639
Andra sociala avgifter enligt lag och avtal	22 383	15 621

Stiftet har inga övriga utfästelser om pensioner eller avgångsvederlag till personer i ledande ställning.

28 318 21 259

Not 10. Resultat från finansiella investeringar

Resultat från finansiella anläggningstillgångar

Räntor	59	138
Utdelning	1 454	1 242
Realisationsresultat vid försäljning	2 007	982
	3 520	2 362

Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter

Räntor	27	130
	27	130
Räntekostnader	-106	-113
	-106	-113

Not 11. Byggnader och mark

Taxeringsvärden

Mark	0	3 509
Byggnad, Vindkraftverk	170	4 770

Fastigheten Bö 5:10 (biskopshuset), Stötgatan 3, Göteborg, en villkorad gåva från Trossamfundet Svenska kyrkan till Göteborgs stift år 2000 har under år 2017 försålts och erhållen nettolikvid har upptagits som en avsättning. Stiftet äger 1 % av vindkraftverk Svarteborgsskogen 1:1 som har ett taxeringsvärde om 170 tkr.

170 8 279

Tilläggsupplysningar/Noter

Not 12. Inventarier, verktyg och installationer

	2018	2017
Ingående anskaffningsvärde	2 309	6 100
Försäljningar och utrangeringar	0	-4 293
Inköp under året	6 595	502
Netto anskaffningsvärden	8 904	2 309
Ingående avskrivningar	-1 127	-4 900
Försäljningar och utrangeringar	0	4 216
Årets avskrivningar	-594	-443
Utgående ackumulerade avskrivningar	-1 721	-1 127
Utgående redovisat värde	7 183	1 182

Not 13. Värdepappersinnehav

Långfristiga värdepappersinnehav

Noterade aktier och aktiefonder,	anskaffningsvärde	53 880	47 970
– ” –	bokfört värde	53 880	47 970
– ” –	marknadsvärde	63 226	62 832
Strukturerade produkter,	anskaffningsvärde	0	0
– ” –	bokfört värde	0	0
– ” –	marknadsvärde	0	0
Noterade räntebärande värdepapper,	anskaffningsvärde	11 147	12 696
– ” –	bokfört värde	11 147	12 696
– ” –	marknadsvärde	11 299	12 856
Onoterade långfristiga placeringar,	anskaffningsvärde	120	120
– ” –	bokfört värde	120	120
– ” –	marknadsvärde	120	120
Övriga långfristiga värdepapper,	anskaffningsvärde	1 801	1 801
– ” –	bokfört värde	1 801	1 801
– ” –	marknadsvärde	1 801	1 801
Summa anskaffningsvärde/bokfört värde		66 949	62 587
Summa marknadsvärde		76 447	77 608

Ideella placeringar

Stiftet har ideella placeringar med ett bokfört värde på 500 tkr i Nordic Microcap och 1 300,5 tkr i Oikokredit. Med detta förstås att stiftet avstår avkastning till förmån för internationell diakoni och mission. Placeringen klassificeras i sin helhet som ett långfristigt innehav. Avkastningen på de ideella placeringarna var 26 tkr för räkenskapsåret (26 tkr).

Förändring av långfristiga värdepappersinnehav

Ingående anskaffningsvärde	62 587	69 715
Investeringar	14 445	1 016
Försäljningar/avyttringar	-10 083	-8 145
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	66 949	62 587

Utlämnade ränte- och amorteringsfria lån som ej finns upptagna bland långfristiga fordringar.

Not 14. Långfristiga fordringar

	2018	2017
Ingående anskaffningsvärde	3 000	3 250
Amorteringar, avgående fordringar	-250	-250
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	2 750	3 000
Utgående bokfört värde	2 750	3 000

Utlämnade ränte- och amorteringsfria lån som ej finns upptagna bland långfristiga fordringar.

Stiftelsen Åh Stiftsgård, Lånereverser:

2011-12-31--2021-12-31	2 500
2012-12-31--2022-12-31	6 000
2013-12-31--2023-12-31	12 300
2015-12-31--2025-12-31	2 000
2016-12-31--2026-12-31	4 000
Summa lånereverser Åh Stiftsgård	26 800

(samtliga reverser ränte- och amorteringsfria)

Västsvenska stiftelsen för kyrklig folkhögskola (Helsjön), Lånereverser:

2011-12-31--2021-12-31	2 000
2013-12-31--2023-12-31	2 850
2014-12-31--2024-12-31	2 750
2015-12-31--2025-12-31	7 000
Summa lånereverser Helsjöns folkhögskola	14 600

(samtliga reverser ränte- och amorteringsfria) Som ett led i sin främjandeuppgift har stiftet, genom beslut i stiftsfullmäktige, medverkat till finansiering av byggnadsinvesteringar på Åh stiftsgård och Helsjön genom ränte- och amorteringsfria lån under perioden 1991 - 2002. Avsikten med de ränte- och amorteringsfria lånen är inte att de skall återbetalas vid löptidens slut, utan avsikten är att reverserna förlängs om verksamheten fortgår. Däremot finns en klausul i samtliga reverser att de förfaller till betalning om verksamheten skulle upphöra eller om egendomen avyttras.

Not 15. Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

Förutbetalda hyror	2 798	2 369
Prästlönetillgångar	134	233
Ränta kyrkkontot m.m.	46	188
Svenska Kyrkans Unga	323	246
Kyrkliga bidrag	1 985	6 902
Kyrkoantikvarisk ersättning	1 019	735
Övriga poster	2 673	2 536
	8 978	13 209

Not 16. Kassa och bank

Förskottskassa	10	10
Plusgirot	359	334
Swedbank	28 339	35 124
Depåkonto Swedbank	23 889	24 846
Depåkonto övriga	158	162

Av behållningen på kassa och bank utgör 52 228 (59 970) på det sk Kyrkkontot. Kyrkkontot utgör i juridisk mening en fordran på Svenska kyrkans nationella nivå eftersom det är en del av Svenska kyrkans koncernkonto. De regelverk som styr Kyrkkontot är dock av sådan karaktär att fordran i redovisningssammanhang ses som ett ordinärt banktillgodohavande.

52 755 60 476

Tilläggsupplysningar/Noter

Not 17. Avsättningar

Förmånsbestämd tjänstepension

Avsättning vid årets början	5 793	4 931
Nya avsättningar	2 153	1 952
Justeringar	-586	262
Anspråktaget belopp	-3 090	-1 352
Biskopsbostad	16 613	16 613

Enligt svenska kyrkans pensionsavtal har anställda med en månadslön överstigande cirka 39,1 tkr (2018) under vissa förutsättningar rätt till förmånsbestämd tjänstepension. Försäkring av intjänad pensionsrätt sker året efter inkomståret. En ytterligare avsättning görs för de pensionskostnader som enligt beräkningar tillkommer utöver av pensionskassan fakturerade kostnader. Även särskild löneskatt ingår i beloppet.

Fastigheten Bö 5:10 (biskopshuset), Stötgatan 3, Göteborg, har under år 2017 försålts och erhållen nettolikvid har upptagits som en intäkt. Fastigheten var en villkorad gåva från Trossamfundet Svenska kyrkan till Göteborgs stift år 2000. Kyrkostyrelsen har gett sitt medgivande till försäljningen. Avsikten är att införskaffa ny biskopsbostad, men kyrkostyrelsen har inte gett definitivt besked om köpeskillingen får användas till en ny biskopsbostad. Av denna anledning har ett belopp motsvarande nettolikviden upptagits som en avsättning.

20 883 22 406

Not 18. Övriga kortfristiga skulder

Redovisningskonto för moms	2 240	492
Personalens källskatt	1 635	1 373
Avräkning lagstadgade soc. avg.	1 707	1 433
Avgift till FORA	1	0
Pensionspremie	4 918	3 113
Löneavdrag	2	0
Kollekt, Dikon	1	9
HIV-AIDS östra stiftet	5	30
Kollektfond Referensgruppen Fred och flykting	153	229
Internationella rådet	0	78
Strukturbidrag	1 600	1 010
Kyrkobyggnadsbidrag	1 906	7 812
Kyrkounderhållsbidrag	5 968	0
Tillfälligt församlingsbidrag	223	223
	20 359	15 802

Not 19. Vidareförmedlade bidrag

Ingående skuld	568	573
Under året mottagna bidrag	208	388
Under året förmedlade bidrag	-395	-393
Utgående skuld	381	568

Not 20. Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

Upplupna semesterlöner	5 083	3 733
Upplupna sociala avgifter	1 585	1 181
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	5 084	3 663

Not 21. Eventualförpliktelse

11 752 8 577

Göteborgs stift lämnar årligen bidrag och anslag till organisationer. Storleken på förväntade lämnade bidrag och anslag fastställs i allt väsentligt i budget som beslutas av stiftsfullmäktige året innan bidragsåret. Bidrag och anslag är av den karaktär att de ej skall skuldföras i samband med beslutet. I 2019 års beslutade budget uppgår anslag och bidrag till 17 038 tkr (22 055 tkr).

Årsredovisningens undertecknande

Göteborg 2019-04-24

Susanne Rappmann
ordförande

Ing-Marie Gustavsson
1:e vice ordförande

Mats Rimborg
2:e vice ordförande

Patrik Linde

Kicki Mattsson

Ann-Christine Rosengren

Camilla Widepalm Heurén

Gunilla Franzén

Anders Helgeson

Hanna Broberg

Sara Sandelin

Tord Nordblom

Bengt Kjellgren

Jonas Noréus

Christoffer Wallin

Vår revisionsberättelse har avgivits 2019-05-06

Göran Göransson
ordförande

Olle Björnström
vice ordförande

Ulf Ulkner
auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Till stiftsfullmäktige i Göteborgs Stift, org.nr 252010-0088

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Göteborgs Stift för år 2018.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Göteborgs Stifts finansiella ställning per den 31 december 2018 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att stiftsfullmäktige fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Revisorernas ansvar enligt denna sed beskrivs närmare i avsnitten *De auktoriserade revisorernas ansvar* samt *De förtroendevalda revisorernas ansvar*.

Vi är oberoende i förhållande till stiftet enligt god revisionssed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Stiftsstyrelsens ansvar

Det är stiftsstyrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Stiftsstyrelsen ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar stiftsstyrelsen för bedömningen av stiftets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om Svenska kyrkan avser att upplösa stiftet, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

De auktoriserade revisorernas ansvar

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige.

Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om att årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfälskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av stiftets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i stiftsstyrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att stiftsstyrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett stift inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera stiftsstyrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

De förtroendevalda revisorernas ansvar

Vi har utfört en revision enligt kyrkoordningen och revisionslagen och därmed enligt god revisionssed i Sverige. Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om att årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och om årsredovisningen ger en rättvisande bild av stiftets resultat och ställning.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalande

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av stiftsstyrelsens förvaltning av stiftet för år 2018.

Vi tillstyrker att stiftsfullmäktige beviljar stiftsstyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige.

Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till stiftet enligt god revisorssed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Stiftsstyrelsens ansvar

Stiftsstyrelsen ansvarar för stiftets organisation och förvaltningen av stiftets angelägenheter enligt kyrkoordningen. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma stiftets ekonomiska situation och att tillse att stiftets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och stiftets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon ledamot av stiftsstyrelsen i något väsentligt avseende företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftet.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftet.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder den auktoriserade revisorn professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på den auktoriserade revisorns professionella bedömning och övriga valda revisorers bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för stiftets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet.

Göteborg den 6 / 5 2019

Ulf Ulkner
Auktoriserad revisor, Ernst & Young AB

Göran Göransson

Olle Björnström

Årsredovisning 2018

Prästlönetillgångarna

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Göteborgs stifts prästlönetillgångar org.nr 857201 – 3764

INFORMATION OM VERKSAMHETEN

HISTORIK

Kyrkan har mycket gamla anor som markägare och redan under medeltiden på 1100- och 1200-talen tillkom de första egendomarna. När Sverige blev kristet bildades församlingar med kyrka och präst. En del av prästens lön skulle bestå i avkastning från mark — jord och skog. I huvudsak var det bönderna som sköt till dessa marker. Bönderna skulle också ta prästen med sig och fara till biskopen och be om lov att få bygga en kyrka. På den mark bönderna tillskjutit skulle det även byggas ett antal laga hus som skulle lämnas till prästen.

Prästlönetillgångarna utgörs av prästlönefond och prästlönefastigheter och de har under århundraden ansetts vara självägande stiftsliknande rätts subjekt. I samband med relationsändringen mellan kyrka och stat år 2000 har det också klarlagts att prästlönetillgångarna ska förvaltas som självständiga rättssubjekt. I lag har det klarlagts att prästlönetillgångar ska förvaltas av Svenska kyrkan och med uppgift att bidra till de ekonomiska förutsättningarna för Svenska kyrkans förkunnelse.

ORGANISATION

Prästlönetillgångarna, som består av prästlönefastigheter och prästlönefond, förvaltas enligt 46 kap Kyrkoordningen av stiftens. Prästlönetillgångarna ska förvaltas så effektivt som möjligt och på ett sådant sätt att de ger bästa möjliga uthålliga totalavkastning. Tillgångarna ska förvaltas på ett etiskt försvarbart sätt i enlighet med kyrkans grundläggande värderingar och naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen ska beaktas i skälighets omfattning.

Från och med 2010-01-01 har Stiftsstyrelsen förvaltningsansvaret för prästlönetillgångarna enligt beslut i Stiftsfullmäktige. Stiftsstyrelsen har delegerat de flesta förvaltningsuppgifter till ett egendomsutskott. Enheten för prästlönetillgångarna svarar för verkställigheten av utskottets beslut, främst förvaltningsarbetet beträffande jord- och skogsbruk, köp och försäljning av prästlönefastigheter samt kapitalförvaltning.

ANDELSTAL

När den gemensamma förvaltningen av stiftets prästlönetillgångar bildades 1995-01-01 gjordes en beräkning av hur stort värde de olika församlingarna och kyrkliga samfälligheterna tillförde de sammantagna prästlönetillgångarna. Det skapades en total andels-talsserie som fördelningsgrund för hur kommande utdelningar skulle fördelas. Denna andelstalsserie ligger fast och gäller således framöver. Relationsändringen mellan Svenska kyrkan och staten påverkade inte andelstalsberäkningen. Andelstalen påverkas heller inte av de strukturförändringar som sker genom köp och försäljning av prästlönefastigheterna.

2010-01-01 övergick dåvarande Åsundens församling och Rommele kyrkliga samfällighet, numera Rommele respektive Ulricehamns pastorat, till Skara stift. 2018-01-01 övergick även Kinnarumma pastorat till Skara stift. Kyrkostyrelsen har beslutat att de prästlönetillgångar som är kopplade till dessa pastorat ska förvaltas av Göteborgs stift även fortsättningsvis och att de överförda pastoraten därmed har kvar sina andelstal hos Göteborgs stift.

AREALUPPGIFTER (Ha)

	Totalt innehav 2017-12-31	Försäljningar 2018	Förvärv 2018	Totalt innehav 2018-12-31
Produktiv skogsmark	25 423	-1	187	25 609
Jordbruksmark	2 044	-2	128	2 170
Impediment	2 660	0	14	2 674
Övrig mark	1 048	-2	7	1 053
Summa	31 175	-5	336	31 506

KÖP OCH FÖRSÄLJNING AV FASTIGHETER

Arbetet med strukturella förändringar av fastighetsinnehavet har fortsatt under 2018. Under året har fast egendom försålts för 1,4 mnkr (96,9). Av detta har realiserats vinster med 2,6 mnkr (34,2). Från och med 2010 redovisas även försäljning av grus och intrångsersättningar som realisationsresultat. Försäljning av grus har under året inbringat 1,8 mnkr (2,1) och ersättning för intrång 0,5 mnkr (0,2). I nedanstående tabeller specificeras all fast egendom större än fem ha som sålts respektive köpts under året.

Förvärvad fast egendom

År	Fastighet	Skog ha	Jord ha	Övr. ha	Summa ha	Köpeskilling tkr
2014		898	2	449	1 349	59 150
2015		36	48	16	100	50 850
2016		0	0	0	0	0
2017		311	10	147	468	25 146
	Summa 2014-2017	1 245	60	612	1 917	135 146
2018	Kärnsbacken 4:1	125	0	14	139	12 300
	Glostorp 1:4 m fl.	62	128	7	197	21 000
	Summa 2018	187	128	21	336	33 300
	Summa 2014-2018	1 432	188	633	2 253	168 446

Försåld fast egendom

År	Fastighet	Skog ha	Jord ha	Övr. ha	Summa ha	Köpeskilling tkr
2014		501	16	67	584	55 685
2015		340	30	101	471	62 163
2016		88	4	6	98	9 148
2017		1 051	14	489	1 554	96 878
	Summa 2014-2017	1 980	64	663	2 707	223 874
2018	Försäljningar under 5 ha	1	2	2	5	1 440
	Summa 2018	1	2	2	5	1 440
	Summa 2014-2018	1 981	66	665	2 712	225 314

JORDBRUK OCH ÖVRIGA NYTTJANDERÄTTER

Förvaltningen omfattar ett antal gårdsarrenden samt ett hundratal sidoarrenden. Göteborgs stifts Prästlönetillgångar äger också en hyresfastighet i centrala Göteborg. Fastigheten består av såväl bostäder som lokaler. Fastigheten kommer att byggas om och byggas till. Positivt planbesked har erhållits från Göteborgs Stad. Enligt kommunens planering ska planarbetet starta 2019. Jordbruk och övriga nyttjanderätter inklusive hyreshus benämns "Jord" i efterföljande flerårsöversikt och noter.

SKOGSBRUK

2018 års avverkning har uppgått till 110 000 m³fub (fast kubikmeter under bark) försåld ved. Av dessa har 65 000 m³fub varit leveransvirke och 45 000 avverkningsuppdag/leveransrotköp. Årets försålda ved uppgick till ca 54 mnkr. Rövning har utförts på

ca 450 ha (600) och gallring på ca 600 ha (725). Skogsvårdsavsättning har gjorts med 2,9 mnkr (3,2) vilket avser framtida markberedning, plantering och dikning. Nedlagda kostnader för vägunderhåll har under året varit 2,8 mnkr. Vägbyggnation har gjorts på fyra fastigheter, ca fyra km till en kostnad av 1,1 mnkr. Med anledning av situationen på virkesmarknaden med goda prisnivåer är årets rörelseresultat 6,3 mnkr över budget. Skogsbruk benämns "Skog" i efterföljande flerårsöversikt och noter.

KRAFT

Torps vattenkraftstation har producerat el under stora delar av året. Några elcertifikat tilldelas inte längre. Verksamhet bedrivs i två vindkraftverk i Munkedals kommun. Det ena ägs av Göteborgs stifts prästlönetillgångar med en andel om 99 % och Göteborgs stift med en andel om 1 %. Det andra verket ägs av

Stiftsvinden 1, Göteborg ekonomisk förening. Prästlönетillgångarnas ägarandel i Stiftsvinden 1 är ca 40%. Vindkraftverken har producerat under budget men prisnivån på försäld el har varit bättre, därför är intäktsutfallet 1,5 mnkr högre än budget.

PRÄSTLÖNEFOND

Börsåret 2018 har till stor del präglats av fortsatt låga räntor. Det har i rådande lågräntemiljö varit svårt att generera avkastning från räntemarknaden. Aktiemarknaden har därför fortsatt att framstå som ett attraktivt alternativ. Mot slutet av året har aktiemarknaden bromsat in vilket gör att portföljens totala procentuella avkastning för året är negativ. I början av år 2019 har dock en återhämtning skett. Något nedskrivningsbehov föreligger inte. För prästlönетillgångarna har börsutvecklingen för värdepappersportföljen inneburit en realiserad avkastning om 6,6 mnkr (4,1) avseende handel med värdepapper. Den nordiska delen av portföljen har avkastat -6,4% (+9,6) och hela portföljen utvecklades med -1,9% (+6,7). Aktierna i Rabbalshede Kraft AB har inte skrivits ner under året.

Orealiserat resultat för portföljen totalt uppgår till 18,3 mnkr (28,8) i förhållande till bokförda värden. Per balansdagen var 64% (63) av värdepappersportföljen placerad i aktiefonder och 36% (37) i räntebärande och alternativa placeringar. Ingen handel sker längre med strukturerade produkter. Inflationen mätt i konsumentprisindex har under året varit 2,04% och värdesäkring av prästlönefondskapitalet har därför skett med 5,9 mnkr.

Prästlönefond benämns "Fond" i efterföljande flerårsöversikt och noter. Uppgifter om anskaffnings- och marknadsvärden avseende prästlönefondens aktier och övriga värdepapper framgår av not 14.

SKOGSCERTIFIERING OCH MILJÖ

Det finns en övergripande miljöpolicy för Göteborgs stift. Göteborgs stift har fastställt en naturvårdspolitik

för skogsbruk och hela skogsinnehavet är "dubbelcertifierat". Göteborgs stift har sedan 2001 sitt skogsbruk certifierat enligt PEFC™ och sedan hösten 2009 även enligt FSC®. Stiftet är medlem i Södras gruppcertifiering med licensnummer FSC-C014930, PEFC/05-22-11. Extern revision genomförs årligen genom DNV GL. Enligt certifieringsreglerna ska markägaren avsätta minst 5 % av den produktiva skogsmarksarealen för naturvårdsändamål.

Göteborgs stifts prästlönетillgångar har lämnat "KUSK"-samarbetet (Kvalitetsuppföljning i slutavverkning Svenska kyrkan) och den interna uppföljningen har sedan 2016 gjorts med så kallat "grönt bokslut".

RESULTAT OCH STÄLLNING

Förvaltningen av Göteborgs stifts prästlönетillgångar har 2018 givit ett resultat av 40 mnkr inklusive realisationsvinster avseende försälda fastigheter om 2,6 mnkr. Realisationsvinsten vid försäljning av fast egendom får inte delas ut utan ska läggas till prästlönefondens kapital. Återföring av periodiseringsfond har gjorts med 4,1 mnkr och en ny avsättning har gjorts med 5 mnkr. Årets skattekostnad har därmed blivit 3,4 mnkr. Värdesäkring av prästlönefondens kapital enligt kyrkoordningens 46:e Kapitel 11§ har skett med 5,9 mnkr motsvarande KPI-utvecklingen under året.

Årets förändring av utdelningsbart resultat uppgår till 31,6 mnkr. Totalt finns ett ackumulerat utdelningsbart resultat om 79 mnkr.

För närvarande är skattesatsen för juridiska personer 22 %. En framtida upplösning av nuvarande obeskattade reserver om 29,5 mnkr innebär en skattekostnad på 6,5 mnkr och en ökning av det utdelningsbara resultatet med 23 mnkr.

ÅRETS RESULTAT I RELATION TILL BUDGETERAT RESULTAT (tkr)

	Utfall	Budget
	2018	2018
Skog	30 389	24 045
Jord	2 994	3 050
Fond	6 063	6 000
Kraft	2 204	606
Realisationsresultat fastigheter	2 612	ej tillämplig
Rörelseresultat	44 262	33 701
Finansiella intäkter och kostnader	140	50
Avskrivningar utöver plan	0	0
Återföring periodiseringsfond	4 100	4 100
Avsättning periodiseringsfond	-5 000	0
Skattekostnad	-3 361	-3 700
Årets Resultat	40 141	34 151
Beräkning av utdelningsbart resultat		
Avgår realisationsresultat fastigheter	-2 612	ej tillämplig
Värdesäkring	-5 899	-3 600
Utdelningsbart resultat	31 630	30 551
Totalt obeskattade reserver		
Avsatt till periodiseringsfond	16 400	ej tillämplig
Avskrivningar utöver plan	13 100	ej tillämplig
Uppskjuten skatt (22 %)	-6 490	ej tillämplig
Eget kapitalandel (78 %)	23 010	

FLERÅRSÖVERSIKT

	2018	2017	2016	2015	2014
Rörelsens intäkter, mnkr	78	113	95	142	118
Varav resultat vid avyttring av prästlönefastigheter, mnkr	3	34	8	55	39
Årets resultat, mnkr	40	69	45	90	70
Förslag till utdelning, mnkr	30	30	30	30	28
Balansomslutning per bokslutsdag, mnkr	1 168	1 156	1 120	1 096	1 036

NYCKELTAL

Vinstmarginal

Vinstmarginal, Skog (%)	53,8	46,7	45,8	43,9	40,6
Vinstmarginal, Jord (%)	71,0	52,0	70,1	59,9	45,7
Vinstmarginal, Kraft (%)	55,0	49,7	32,1	-120,4	42,0

Direktavkastning

Direktavkastning, Skog (%)	1,7	1,6	1,5	1,5	1,5
Direktavkastning, Jord (%)	2,1	1,8	2,4	1,4	1,2
Direktavkastning, Kraft (%)	11,3	7,1	4,6	-16,3	8,0
Direktavkastning, Fond (%) ²	1,0	1,0	1,3	6,0	3,7
Direktavkastning förvaltrade tillgångar	1,7	1,6	1,6	1,6	1,8

Totalavkastning

Totalavkastning, Skog (%)	-1,7	6,2	0,7	4,9	23,9
Totalavkastning, Jord (%)	-9,3	10,8	7,3	-0,3	19,6
Totalavkastning, Kraft (%)	11,3	7,1	5,0	-16,1	-32,6
Totalavkastning, Fond (%)	-1,5	4,7	5,2	2,1	10,9
Totalavkastning förvaltrade tillgångar	-2,1	6,4	1,7	3,9	21,2

Marknadsvärden förvaltrade tillgångar¹, mnkr

Skog	1 829	1 878	1 857	1 880	1 869
Jord	190	195	186	207	167
Kraft	31	31	31	31	39
Fond	282	314	233	218	226
Summa marknadsvärden, mnkr	2 332	2 418	2 307	2 336	2 301

Nyckeltalsdefinitioner:

Vinstmarginal (%): Uppgiften beräknas som rörelseresultat, exklusive realisationsresultat och avskrivningar, dividerat med rörelsens intäkter.

Direktavkastning (%): Uppgiften beräknas som rörelseresultat, exklusive realisationsresultat och avskrivningar, dividerat med genomsnittligt marknadsvärde på förvaltrade tillgångar.

Totalavkastning (%): Uppgiften beräknas som rörelseresultat, inklusive realisationsresultat och avskrivningar, plus värdeutveckling under året dividerat med genomsnittligt marknadsvärde på förvaltrade tillgångar.

^{1.)} Marknadsvärden för jord och skog beräknas som taxeringsvärdet x 1,33 för att möjliggöra relevanta jämförelser stift emellan. I taxeringsvärdena har hänsyn ej tagits till årets köp och försäljningar då dessa värden ej erhålles förrän året efter händelsen. För vindkraftverk används en faktisk marknadsvärdering.

^{2.)} Från och med 2016 exkluderas realisationsresultat från värdepapper.

VÄSENTLIGA HÄNDELSE UNDER RÄKENSKAPSÅRET

Leveransavtal med virkesköpare har tecknats i december 2018 avseende 2019 års leveranser.

Under året har försålts jord- och skogsbruksfastigheter för 1,4 mnkr omfattande 4,5 ha samt anskaffats jord- och skogsbruksfastigheter för 33,3 mnkr omfattande 336 ha.

Under året har det varit ett aktivt arbete med prästlönstillgångarnas fastighetsförvaltning. En förändring har genomförts under året avseende avverkning- och försäljningsformer, vilket innebär att andelen leveransrotposter ökat och att egna maskin-entreprenörer minskat.

FINANSIELLA INSTRUMENT

Göteborgs stifts prästlönstillgångar gör regelbundet en översyn av sina riktlinjer för finansiella instrument. Stiftets riktlinjer för kapitalförvaltningen regleras i en av stiftsfullmäktige fastställd placeringspolicy. Gällande placeringspolicy innehåller kriterier för placementsval, avkastningsmål, etiska regler samt övriga regler för portföljsammansättning. Placeringspolicyn ska omprövas vartannat år eller oftare i de fall viktiga förutsättningar förändrats.

Vid utgången av 2018 hade prästlönefondens värdepappersinnehav ett marknadsvärde om 206,7 mnkr (209,9). Inga kortfristiga placeringar innehades.

FRAMTIDA UTVECKLING

Ett fortsatt arbete kommer att ske beträffande strukturförändringar för fastigheter. Utförsäljning av mindre skiften kommer att fortsätta för att finansiera framtida förvärv med mer rationella brukningsenheter. Det kommer också att vara ett fortsatt arbete avseende möjligheterna att avyttra mark för att användas till bebyggelse. En plan för förvaltningsarbetet för resten av mandatperioden 2018-2021 kommer att föreläggas egendomsutskottet för beslut under våren 2019. För att utöka riskspridningen och avkastningsmöjligheter kommer allokeringsfrågor avseende olika tillgångar att vara i fokus.

TILLSTÅNDS- ELLER ANMÄLNINGSPLIKTIG VERKSAMHET ENLIGT MILJÖBALKEN

Prästlönstillgångarna producerar förnybar el genom ett vind- och ett vattenkraftverk, men bedriver i övrigt ingen enligt miljöbalken tillstånds- eller anmälningspliktig verksamhet. Markupplåtelser sker till olika verksamheter, exempelvis vindkraft. Länsstyrelsen ska pröva att dessa etableringar är lämpliga ur miljösynpunkt.

FÖRSLAG TILL VINSTDISPOSITION (tkr)

Balanserad vinst från föregående år	47 034
Tillkommer redovisat årsresultat enligt balansräkningen	31 630
SUMMA	78 664

Stiftsstyrelsen föreslår att vinstmedlen disponeras på följande sätt:

att till församlingar/pastorat utdela	15 000
att till nationell nivå utdela	15 000
att återstående medel överföres i ny räkning	48 664
SUMMA	78 664

En långsiktigt jämn utdelningsnivå eftersträvas. För verksamhetsåren 2009-2012 har för respektive år utdelats 24 mnkr och för 2013-2014 har den årsvisa utdelningen varit 28 mnkr. Från och med 2015 har utdelningen varit 30 mnkr. Balanserade vinstmedel ökas stegvis för att kunna användas som buffert under de verksamhetsår då resultatet understiger eftersträvd utdelningsnivå. På så vis kan en jämn utdelningsnivå upprätthållas.

RESULTATRÄKNING

	Not	2018	2017
Rörelsens intäkter	2		
Intäkter prästlönefastigheter	3, 6	69 621	74 458
Intäkter prästlönefond	4	6 580	4 134
Resultat vid avyttring av prästlönefastigheter		2 612	34 207
Förändring av lager		-572	280
Summa rörelsens intäkter		78 241	113 079
Rörelsens kostnader			
Kostnader för varor, material och vissa köpta tjänster		-15 967	-22 462
Kostnader för inhyrd personal	5	-7 130	-7 612
Övriga externa kostnader	7	-7 944	-9 877
Av- och nedskrivning av materiella anläggningstillgångar		-2 937	-2 843
Summa rörelsens kostnader		-33 979	-42 795
RÖRELSERESULTAT	2	44 262	70 284
Resultat från finansiella investeringar			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	8	140	389
Resultat efter finansiella poster		44 402	70 673
Bokslutsdispositioner	9	-900	1 400
Skatt på årets resultat	10	-3 361	-3 281
ÅRETS RESULTAT		40 141	68 792

Prästlönefastigheter och prästlönefonder ska förvaltas av Svenska kyrkan såsom självständiga förmögenheter. Endast avkastningen får användas för ändamålet. Resultaträkningen ovan är utformad för att följa god redovisningssed. Det redovisade resultatet är inte i sin helhet disponibelt för ändamålet. Enligt lag och kyrkoordning ska kapitalisering ske enligt nedan.

	2018	2017
Årets resultat enligt resultaträkningen	40 141	68 792
Värdesäkring enligt KO 46:11	-5 899	-4 520
Omföring av realisationsresultat för fastighet i förhållande till anskaffningsvärde, enligt KO 46:10	-2 612	-34 207
Årets disponibla resultat	31 630	30 065

BALANSRÄKNING

TILLGÅNGAR	Not	2018-12-31	2017-12-31
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Prästlönefastigheter	11	740 050	708 286
Vindkraftverk och markinventarier	12	17 376	18 576
Pågående nyanl. och förskott avs. materiella anl.tillgångar	13	865	991
		758 291	727 853
Finansiella anläggningstillgångar			
Prästlönefondsmedel	14	280 914	302 841
		280 914	302 841
Summa anläggningstillgångar		1 039 205	1 030 694
Omsättningstillgångar			
Varulager		443	1 015
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		5 513	7 548
Övriga fordringar		-589	-748
Aktuella skattefordringar		0	0
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	15	6 479	4 638
		11 403	11 438
Kassa och bank	16	116 528	112 773
Summa omsättningstillgångar		128 374	125 226
SUMMA TILLGÅNGAR		1 167 579	1 155 920
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Prästlönefastighetskapital		758 291	727 853
Prästlönefondskapital		280 914	302 841
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		47 034	46 969
Årets disponibla resultat		31 630	30 065
Summa eget kapital		1 117 869	1 107 728
Obeskattade reserver	17	29 500	28 600
Avsättning skogsvård	18	2 903	3 158
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		5 926	4 935
Aktuella skatteskulder		3 450	1 893
Övriga skulder		2 867	3 892
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	19	5 064	5 714
Summa kortfristiga skulder		17 307	16 434
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		1 167 579	1 155 920

EGET KAPITAL

FÖRÄNDRING AV EGET KAPITAL	Bundet eget kapital		Fritt eget kapital	
	Prästlöne- fastighetskapital	Prästlöne- fondskapital	Balanserat resultat	Disponibelt årsresultat
Ingående balans 2017-01-01	769 577	222 390	43 617	33 351
Omföring av föregående års resultat			33 351	-33 351
Köp prästlönefastigheter	25 389	-25 389		
Nettoökning pågående arbeten	-1 367	1 367		
Försäljning prästlönefastigheter, bokf. värde	-62 903	62 903		
Omföring avskrivning byggnader och inventarier	-2 843	2 843		
Omföring nedskrivning byggnader och inventarier	0	0		
Årets resultat				68 792
<i>Avsättning till bundet eget kapital:</i>				
Omföring av realisationsvinst (förlust) fastighet		34 207		-34 207
Värdesäkring enligt KO 46:11		4 520		-4 520
<i>Utdelning:</i>				
Utdelning till församling/pastorat			-15 000	
Särskild utjämningsavgift till stiftet			-15 000	
Utgående balans 2017-12-31	727 853	302 841	46 969	30 065
Ingående balans 2018-01-01	727 853	302 841	46 969	30 065
Omföring av föregående års resultat			30 065	-30 065
Köp prästlönefastigheter	34 363	-34 363		
Nettoökning pågående arbeten	-125	125		
Försäljning prästlönefastigheter, bokf. värde	-863	863		
Omföring avskrivning byggnader och inventarier	-2 937	2 937		
Omföring nedskrivning byggnader och inventarier	0	0		
Årets resultat				40 141
<i>Avsättning till bundet eget kapital:</i>				
Omföring av realisationsvinst (förlust) fastighet		2 612		-2 612
Värdesäkring enligt KO 46:11		5 899		-5 899
<i>Utdelning:</i>				
Utdelning till församling/pastorat			-15 000	
Utdelning till nationell nivå			-15 000	
Utgående balans 2018-12-31	758 291	280 914	47 034	31 630

KASSAFLÖDESANALYS

Den löpande verksamheten	2018	2017
Resultat efter finansiella poster	44 402	70 673
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet		
Av- och nedskrivningar	2 937	2 843
Ökning(+)/minskning(-) av avsättningar	-256	-340
Nedskrivn(+)/återföring nedskrivn(-) värdepapper fonden	0	1 538
Resultat vid försäljning av anläggningstillgångar	3 967	-38 342
Övriga poster som inte ingår i kassaflödet	2	1
Betald skatt avseende näringsverksamhet	-1 803	-1 608
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital	49 249	34 765
Kassaflöde från förändring i rörelsekapital		
Minskning(+)/ökning(-) av varulager	572	-280
Minskning(+)/ökning(-) av kortfristiga fordringar	195	3 976
Ökning(+)/minskning(-) av kortfristiga skulder	-684	-2 580
Kassaflöde från den löpande verksamheten	49 332	35 881
Investeringsverksamheten (driften)		
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar	0	0
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	0	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten	0	0
Finansieringsverksamheten		
Upptagna lån	0	0
Amortering av lån	0	0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	0	0
Prästlönetillgångar		
<i>Prästlönefastigheter</i>		
Förvärv av materiella anläggningstillg. exkl. prästlönefastigheter	125	1 166
Förvärv av prästlönefastigheter	-34 364	-25 188
Försäljning av prästlönefastigheter	3 476	97 110
<i>Prästlönefondsmedel</i>		
Förvärv av finansiella anläggningstillg. prästlönefond	-23 193	-2 315
Försäljning av finansiella anläggningstillg. prästlönefond	17 180	19 119
Ökning(-)/Minskning(+) av likvida medel inom prästlönefonden	20 615	-85 758
Ökning(-)/Minskning(+) av övriga poster inom prästlönefonden	584	711
Kassaflöde från prästlönetillgångar	-15 577	4 845
Kassaflöde före utdelning	33 755	40 726
Utdelning till församlingar/pastorat och stift	-30 000	-30 000
Årets kassaflöde	3 755	10 726
Likvida medel vid årets början	112 773	102 047
Likvida medel vid årets slut	116 528	112 773
Specifikation av likvida medel vid årets slut		
Kassa och bank	116 528	112 773
Kortfristiga placeringar	0	0
	116 528	112 773

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

Not 1. Redovisnings- och värderingsprinciper

Prästlönnettillgångarnas årsredovisning har upprättats enligt årsredovisningslagen (1995:1554) och Bokföringsnämndens BFAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3). Vidare tillämpas rekommendationer utgivna av Kyrkostyrelsens redovisningsråd för Svenska kyrkan (KRED). Redovisningsprinciperna är oförändrade jämfört med föregående år, om inget annat anges.

Intäktsredovisning

Intäkter redovisas till det verkliga värde av vad som erhållits eller kommer att erhållas och som är för egen räkning.

Försäljning av varor redovisas vid leverans av produkter till kunden, i enlighet med försäljningsvillkoren. Försäljning redovisas netto efter moms, rabatter och kursdifferenser vid försäljning i utländsk valuta.

Virkesintäkter redovisas enligt följande:

Leveransvirke	i den period virket levererats till köparen.
Avverkningsuppdrag	i den period virket inmätts.
Leveransrotköp	vid kontraktstillfället.
Rotposter	vid kontraktstillfället.

Övriga intäkter som intjänats intäktsredovisas enligt följande:

Arrende- och hyresintäkter	i den period uthyrningen avser.
Ränteintäkter	i enlighet med effektiv avkastning.
Erhållen utdelning	när rätten att erhålla utdelning bedöms som säker.

Bidrag redovisas enligt följande:

Bidrag intäktsredovisas efter hand som villkor som är förknippade med bidragen uppfylls. Bidrag till anläggningstillgångar har reducerat anskaffningsvärdet på anläggningstillgångarna.

Leasing

All leasing, både när prästlönnettillgångarna är leasetagare och leasegivare, redovisas som operationell leasing dvs. leasingavgifterna, inklusive en första förhöjd avgift, redovisas som kostnad/intäkt linjärt över leasingperioden. Uppgifterna om avgifter i noten är redovisade i nominella belopp. Med leasingperiod avses den period som leasetagaren har avtalat att leasa en tillgång.

Inkomstskatt

Prästlönnettillgångarna beskattas från och med inkom-

ståret 2014 som en inskränkt skattskyldig stiftelse.

Endast inkomst av näringsverksamhet och innehav av fastighet beskattas. Kapitalvinster och andra inkomster som inte kommer från näringsverksamhet är alltid skattefria förutsatt att villkoren för inskränkt skattskyldighet är uppfyllda.

Aktuella skatter värderas utifrån de skattesatser och skatteregler som gäller på balansdagen. Uppskjutna skatter värderas utifrån de skattesatser och skatteregler som är beslutade före balansdagen. Uppskjuten skattefordran avseende underskottsavdrag eller framtida skattemässiga avdrag redovisas i den utsträckningen det är sannolikt att avdraget kan avräknas mot överskott vid framtida beskattning.

Fordringar och skulder netto redovisas endast när det finns legal rätt till kvittning.

Aktuell skatt, liksom i förekommande fall, förändringar i uppskjuten skatt, redovisas i resultaträkningen om inte skatten är hänförlig till en händelse eller transaktion som redovisas direkt i eget kapital, då skatteeffekten redovisas där.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgång är en fysisk tillgång som innehas för att bedriva näringsverksamhet (ge ekonomiska fördelar/kassaflöde)

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar och eventuella nedskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår utgifter som direkt kan hänföras till förvärvet av tillgången.

Bidrag som avser förvärv av materiell anläggningstillgång reducerar tillgångens anskaffningsvärde. I samband med övergången till K3 delades vissa av prästlönnettillgångarnas materiella anläggningstillgångar upp i komponenter. När en komponent i en anläggningstillgång byts ut, utrangeras eventuell kvarvarande del av den gamla komponentens bokförda värde och den nya komponentens anskaffningsvärde aktiveras.

Realisationsvinster respektive realisationsförluster vid avyttring av prästlönfastighet redovisas på separat rad under rörelsens intäkter. Som avyttring av prästlönfastighet räknas även allframtidsupplåtelser av nyttjanderätt, servitut eller annat intrång där erhållen ersättning avser att täcka en på fastigheten bestående värdenedgång. Övriga realisationsvinster respektive realisationsförluster avseende anläggningstillgång redovisas Övrig rörelseintäkt respektive Övrig rörelsekostnad.

Materiella anläggningstillgångar skrivs av systematiskt över tillgångens bedömda nyttjandeperiod. När tillgångarnas avskrivningsbara belopp fastställs, beaktas i förekommande fall tillgångens restvärde.

Linjär avskrivningsmetod används för övriga typer av materiella anläggningstillgångar. Mark har obegränsad nyttjandeperiod och skrivs inte av.

Följande avskrivningstider tillämpas:

Markanläggning	10-20 år
Bostadsbyggnad	50-100 år
Ekonomibyggnad och Torps kraftstation	25 år
Vindkraftverk	20 år

När det finns en indikation på att en materiell anläggningstillgångs värde har minskat, görs en prövning av nedskrivningsbehov. För tillgångar som tidigare skrivits ner görs per varje balansdag en prövning av om återföring bör göras.

Finansiella instrument

Finansiella instrument redovisas i enlighet med reglerna i K3, kapitel 11, vilket innebär att värdering sker utifrån anskaffningsvärdet.

Finansiella instrument som redovisas i balansräkningen inkluderar värdepapper, kundfordringar och övriga fordringar, kortfristiga placeringar, leverantörsskulder och låneskulder. Instrumenten redovisas i balansräkningen när prästlönetillgångarna blir part i instrumentets avtalsmässiga villkor. Finansiella tillgångar tas bort från balansräkningen när rätten till att erhålla kassaflöden från instrumentet har löpt ut eller överförs och prästlönetillgångarna har överfört i stort sett alla risker och förmåner som är förknippade med äganderätten. Finansiella skulder tas bort från balansräkningen när förpliktelserna har reglerats eller på annat sätt upphört.

Prästlönefondsmedel – Övriga långfristiga värdepappersinnehav

Inneheten innehas på lång sikt och redovisas inledningsvis till anskaffningsvärde. I efterföljande redovisning värderas posten fortsatt i enlighet med lägsta värdets princip till det lägsta av anskaffningsvärde eller marknadsvärdet på balansdagen.

Prästlönefondsplaceringar

Prästlönefondsmedel utgör en separat förvaltat tillgångsmassa, motsvarande förvaltningens bundna prästlönefondskapital, där insättningar och uttag ur värdepappersportföljen sker i samband med köp och försäljning av prästlönefastigheter. Samtliga tillgångar och eventuella fondlikvidskulder som är relaterade till portföljen redovisas på raden Prästlönefondsmedel i balansräkningen. Prästlönefondsmedlen förvaltas långsiktigt och redovisas som anläggningstillgång.

För de noterade värdepapper som ingår i prästlönefondsmedlen sker en kollektiv värdering. Det innebär att vid en prövning av lägsta värdets princip/prövning av nedskrivningsbehov avräknas orealiserade

de förluster mot orealiserade vinster inom portföljen.

Kundfordringar och övriga fordringar

Fordringar redovisas som omsättningstillgångar med undantag för poster med förfallodag mer än 12 månader efter balansdagen, vilka klassificeras som anläggningstillgångar. Fordringar tas upp till det belopp som förväntas bli inbetalt efter avdrag för individuellt bedömda osäkra fordringar.

Kortfristiga placeringar

Värdepapper som är anskaffade med avsikt att innehas kortsiktigt redovisas inledningsvis till anskaffningsvärde och i efterföljande värderingar i enlighet med lägsta värdets princip till det lägsta av anskaffningsvärde och marknadsvärde.

Låneskulder och leverantörsskulder

Låneskulder och leverantörsskulder redovisas initialt till anskaffningsvärde efter avdrag för transaktionskostnader. Skiljer sig det redovisade beloppet från det belopp som ska återbetalas vid förfallotidpunkten periodiseras mellanskillnaden som räntekostnad över lånets löptid med hjälp av instrumentets effektivränta. Härigenom överensstämmer vid förfallotidpunkten det redovisade beloppet och det belopp som ska återbetalas.

Avsättningar

Med avsättningar avses förpliktelser på balansdagen som är säkra eller sannolika till sin förekomst men ovissa till belopp eller till den tidpunkt då de ska infrias. Avsättning redovisas med det belopp som motsvarar den bästa uppskattningen av den utbetalning som krävs för att reglera åtagandet.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen upprättas enligt indirekt metod och visar prästlönetillgångarnas in- och utbetalningar uppdelade på löpande verksamheten, investeringsverksamhet, finansieringsverksamhet samt förvaltade prästlönetillgångar. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medfört in- eller utbetalningar. Som likvida medel klassificeras rörelsemedel bestående av kassamedel, disponibla tillgodohavanden hos banker och andra kreditinstitut, kyrkkontot samt kortfristiga likvida placeringar som är noterade på en marknadsplats.

Eget kapital och lämnad utdelning

Eget kapital delas in i bundet och fritt eget kapital.

Bundet eget kapital

Bundet eget kapital utgörs av Prästlönefastighetskapital och Prästlönefondskapital. Vid försäljning av prästlönefastighet tillförs prästlönefondskapitalet ett belopp motsvarande erhållen köpeskilling. Detta uppnås genom omföringar inom eget kapital, enligt Eget

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

kapital i egen räkning. Prästlönefondskapitalet värdesätts årligen, genom en kapitalisering som tas av avkastningen, för att trygga att kapitalet inte urholkas på grund av inflation. Vid köp av prästlönefastighet förs ett belopp motsvarande köpeskillingen om från prästlönefondskapital till prästlönefastighetskapital.

Fritt eget kapital

Fritt eget kapital utgörs av balanserade medel och årets resultat justerat för omföringar till/från bundet eget kapital samt lämnad utdelning.

Utdelning

Av Stiftsfullmäktige beslutad utdelning redovisas direkt mot fritt eget kapital.

Not 2. Information om oberoende rörelsegrenar

	2018	2017
<i>Rörelsens intäkter fördelar sig på rörelsegrenar enligt följande:</i>		
Skog	57 502	63 564
Jord	5 777	6 497
Kraft	6 342	4 397
Fond	6 580	4 134
	76 201	78 592
<i>Rörelseresultatet fördelar sig på rörelsegrenar enligt följande:</i>		
Skog	30 389	29 179
Realisationsresultat vid avyttring anl.tillgång	1 546	29 256
Summa Skog	31 935	58 435
Jord	2 994	2 384
Realisationsresultat vid avyttring anl.tillgång	1 066	4 951
Summa Jord	4 060	7 335
Kraft	2 204	841
Realisationsresultat vid avyttring anl.tillgång	0	0
Summa Kraft	2 204	841
Fond	3 019	2 621
Realisationsresultat vid avyttring anl.tillgång	3 044	1 052
Summa Fond	6 063	3 673
Summa rörelseresultat	44 262	70 284
Varav realisationsresultat vid avyttring anl.tillgång	5 656	35 259

Not 3. Intäkter prästlönefastigheter

Intäkter skog

Avverkningsrätter	17 319	7 005
Leveransvirke	36 428	52 729
Jaktarrenden	3 066	3 042
Övriga intäkter	689	788
	57 502	63 564

Intäkter jord

Jordbruksarrenden	5 735	5 615
Övriga intäkter	42	882
	5 777	6 497

<i>Intäkter kraft</i>	2018	2017
El- och nätersättningar	4 086	3 073
Elcertifikat	1 033	398
Arrendeintäkter vindkraftspark	883	595
Övriga fakturerade kostnader	340	331
	6 342	4 397

Intäkter prästlönefastigheter	69 621	74 458
--------------------------------------	---------------	---------------

Not 4. Intäkter prästlönefond

Utdelningar	3 120	2 271
Realisationsresultat vid försäljningar	3 044	1 052
Avkastning räntebärande värdepapper	416	811

Intäkter prästlönefond	6 580	4 134
-------------------------------	--------------	--------------

Not 5. Inhyrd personal

Personal från stiftet har varit engagerade i verksamheten med en arbetsinsats motsvarande 6,57 heltidstjänster (8,25).

Not 6. Operationella leasingavtal

Framtida minimileaseavgifter som kommer att erhållas avseende icke uppsägningsbara leasingavtal:

Förfaller till betalning inom ett år:	7 665	8 203
Förfaller till betalning senare än ett men inom fem år:	11 933	12 817
Förfaller till betalning senare än fem år:	1 430	1 923

Under perioden erhållna leasingavgifter:	10 035	9 767
--	--------	-------

De huvudsakliga leasingavgifterna avser jordbruksarrenden och sidoarrenden.

Not 7. Arvode och kostnadsersättning till revisorer

Kvalificerade revisorer

EY		
Revisionsuppdrag	62	57
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	0	49
Skatterådgivning	0	0
Övriga tjänster	0	0
	62	106

Not 8. Resultat från finansiella investeringar

Övriga ränteintäkter och liknande poster:

Räntor	42	325
Utdelning och insatsemission Södra	98	64
	140	389

Not 9. Bokslutsdispositioner

Skillnad mellan bokförda avskrivningar och avskrivningar enligt plan, vindkraftverk	0	0
Återföring periodiseringsfond	4 100	4 300
Avsättning periodiseringsfond	-5 000	-2 900
	-900	1 400

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

Not 10. Skatt på årets resultat

	2018	2017
Aktuell skatt	-3 355	-3 252
Skatt på tidigare års resultat	-6	-29
Uppskjuten skatt	0	0
Skatt på årets resultat	-3 361	-3 281

Redovisat resultat, i skattepliktig verksamhet, före skatt 36 138 35 872

Skatt beräknad enligt gällande skattesats (22 %)	-7 950	-7 892
Skatteeffekt av ej avdragsgilla kostnader	-115	-103
Skatteeffekt av ej skattepliktiga intäkter	29	78
Skatteeffekt av skillnad mellan skattemässig och bokföringsmässig avskrivning	-18	-14
Skatt hänförlig till tidigare års redovisade resultat	-6	-29
Skatteeffekt av schablonränta på periodiseringsfond	-12	-7
Skatteeffekt av substansminsknings- och skogsavdrag	4 712	4 685
Redovisad skattekostnad	-3 361	-3 281

Not 11. Prästlönefastigheter

Ingående anskaffningsvärden	719 960	758 596
Inköp (aktiverat under året)	34 364	25 188
Omklassificeringar	0	0
Försäljningar och utrangeringar	-1 226	-63 824
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	753 098	719 960

Ingående avskrivningar	-11 674	-10 991
Försäljningar och utrangeringar	363	921
Årets avskrivningar	-1 737	-1 604
Utgående ackumulerade avskrivningar	-13 048	-11 674

Utgående bokfört värde 740 050 708 286

Taxeringsvärden

Mark	1 488 757	1 526 624
Byggnader	50 518	53 019
	1 539 275	1 579 643

Prästlönetillgångarna omfattas från och med 2000 av bokföringsskyldighet. I den öppningsbalansräkning som upprättades 2000-01-01 värderades fastighetsbeståndet, med stöd av BFN U 95:3, till ett försiktigt beräknat marknadsvärde vilket ansågs motsvara då aktuella taxeringsvärden.

Prästlönetillgångarnas rättsliga status, förvaltning och bokföringsskyldighet regleras i lag. Prästlönetillgångarna bedöms utifrån den särskilda lagregleringen inte utgöra förvaltningsfastigheter i enlighet med allmänt råd i K3.

Not 12. Vindkraftverk och markinventarier

	2018	2017
Ingående anskaffningsvärde	31 848	31 647
Inköp (aktiverat under året)	0	201
Försäljningar och utrangeringar	0	0
Utgående ack. anskaffningsvärden	31 848	31 848
Ingående avskrivningar	-5 972	-4 733
Försäljningar och utrangeringar	0	0
Årets avskrivningar	-1 200	-1 239
Utgående ack. avskrivningar	-7 172	-5 972
Ingående nedskrivningar	-7 300	-7 300
Årets nedskrivningar	0	0
Utgående ack. nedskrivningar	-7 300	-7 300
Utgående bokfört värde	17 376	18 576

Not 13. Pågående nyanläggning och förskott avseende materiella anläggningstillgångar

Ingående balans	991	2 358
Utgifter under året	34 271	791
Under året färdigställda tillgångar	-34 397	-135
Under året kostnadsförda exploateringskostnader	0	-2 023
	865	991

Not 14. Prästlönefondsmedel

	Anskaffningsvärde		Bokfört värde		Marknadsvärde	
Noterade aktier och aktiefonder	113 729	(103 154)	113 729	(103 154)	131 976	(132")
Noterade räntebärande värdepapper	26 000	(37 193)	26 000	(37 193)	26 040	(38")
Onoterade värdepappersinnehav	10 000	(10 000)	1 538	(1 538)		
Övriga placeringar	136 823	(157 389)	136 823	(157 389)		
Övriga balansposter	ej tillämplig (ej tillämplig)		2 824	(3 567)		
Summa prästlönefondsmedel	286 552	(307 736)	280 914	(302 841)		

Förändring prästlönefondsmedel

	2018	2017
Ingående anskaffningsvärde	169 140	172 910
Förändring övriga balansposter	-744	8 900
Investeringar under året	23 193	2 315
Försäljningar/avyttringar	-23 760	-14 985
Utgående ack. anskaffningsvärde	167 829	169 140
Ingående ackumulerade nedskrivningar	-8 462	-6 925
Försäljningar	0	0
Årets nedskrivningar(-)/återföringar(+)	0	-1 537
Utgående ack. nedskrivningar	-8 462	-8 462
Banktillgodohavande	121 547	142 163
Utgående bokfört värde	280 914	302 841

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

Not 15. Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	2018	2017
Förutbetald försäkringspremie	175	168
Upplupen energiersättning	613	475
Upplupen ränteintäkt	0	340
Upplupen arrendeintäkt	385	260
Upplupen intäkt avverkningsrätt	3 806	1 545
Övriga poster	1 500	1 850
	6 479	4 638

Not 16. Kassa och bank

Av behållningen på kassa och bank utgör 116 528 tkr (112 773 tkr) behållning på det s.k. kyrkkontot. Kyrkkontot utgör i juridisk mening en fordran på Svenska kyrkans nationella nivå. De regelverk som styr kyrkkontot är dock av sådan karaktär att fordran i redovisningssammanhang ses som ett ordinärt banktillgodohavande.

Not 17. Obeskattade reserver

Skillnad mellan bokförda avskrivningar och avskrivningar enligt plan, vindkraftverk	13 100	13 100
Periodiseringsfond	16 400	15 500
	29 500	28 600

Not 18. Avsättningar

Avsättning vid årets början	3 158	3 498
Nya avsättningar	0	0
Justeringar till följd av förändringar av nuvärden	0	0
Ianspråktaget belopp	-255	-340
Återfört outnyttjat belopp	0	0
Avsättning vid årets slut	2 903	3 158

Not 19. Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

Upplupen revisionskostnad	42	31
Upplupen pensionskostnad Stiftet	230	225
Förutbetald arrendeintäkt och hyra	3 365	2 498
Förutbetald intäkt vid idrifttagning vindkraftverk	711	759
Övriga poster	716	2 201
	5 064	5 714

Not 20. Väsentliga händelser efter räkenskapsårets utgång

Några väsentliga händelser efter räkenskapsårets utgång finns inte att notera.

UNDERSKRIFTER

Göteborg 2019-04-24

Susanne Rappmann
ordförande

Ing-Marie Gustavsson
1:e vice ordförande

Mats Rimborg
2:e vice ordförande

Patrik Linde

Kicki Mattsson

Ann-Christine Rosengren

Camilla Widepalm Heurén

Gunilla Franzén

Anders Helgeson

Hanna Broberg

Sara Sandelin

Tord Nordblom

Bengt Kjellgren

Jonas Noréus

Christoffer Wallin

Vår revisionsberättelse har avgivits 2019-05-06

Göran Göransson
ordförande

Olle Björnström
vice ordförande

Ulf Ulkner
auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Till stiftsfullmäktige i Göteborgs Stift avseende Göteborgs stifts Prästlönetillgångar, org.nr 857201-3764

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Göteborgs Stift avseende Göteborgs stifts Prästlönetillgångar för år 2018.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Göteborgs Stift avseende Göteborgs stifts Prästlönetillgångars finansiella ställning per den 31 december 2018 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att stiftsfullmäktige fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Revisorernas ansvar enligt denna sed beskrivs närmare i avsnitten *De auktoriserade revisorernas ansvar* samt *De förtroendevalda revisorernas ansvar*.

Vi är oberoende i förhållande till stiftet och prästlönetillgångarna enligt god revisionssed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Stiftsstyrelsens ansvar

Det är stiftsstyrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Stiftsstyrelsen ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar stiftsstyrelsen för bedömningen av stiftets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om Svenska kyrkan avser att upplösa Göteborgs stifts Prästlönetillgångar, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

De auktoriserade revisorernas ansvar

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige.

Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om att årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av stiftets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i stiftsstyrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att stiftsstyrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett stift inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera stiftsstyrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

De förtroendevalda revisorernas ansvar

Vi har utfört en revision enligt kyrkoordningen och revisionslagen och därmed enligt god revisionssed i Sverige. Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om att årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och om årsredovisningen ger en rättvisande bild av stiftets resultat och ställning.

författningar

Uttalande

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av stiftsstyrelsens förvaltning av stiftet för år 2018.

Vi tillstyrker att stiftsfullmäktige beviljar stiftsstyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige.

Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till stiftet enligt god revisors-sed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Stiftsstyrelsens ansvar

Stiftsstyrelsen ansvarar för stiftets organisation och förvaltningen av stiftets angelägenheter enligt kyrkoordningen. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma Göteborgs stift Prästlönetillgångars ekonomiska situation och att tillse att Göteborgs stift Prästlönetillgångars organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och stiftets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon ledamot av stiftsstyrelsen i något väsentligt avseende företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot Göteborgs stift Prästlönetillgångar.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot Göteborgs stift Prästlönetillgångar.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder den auktoriserade revisorn professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på den auktoriserade revisorns professionella bedömning och övriga valda revisorers bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för stiftets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet.

Göteborg den 6 / 5 2019

Ulf Ulkner
Auktoriserad revisor, Ernst & Young AB

Göran Göransson

Olle Björnström

ANDELSÄGARE, ANDELSTAL OCH UTDELNING, ÅR 2018

Förteckning över utdelad vinst från prästlönetillgångarna i kronor.

Pastorat/Församling	Andelstal	Utdelning
Björketorp	0,686	102 900
Bokenäset	0,882	132 300
Bollebygd	1,455	218 250
Falkenberg	13,464	2 019 600
Fjärås-Förlanda	2,166	324 900
Fritsla-Skephult	0,264	39 600
Getinge-Oskarström	3,069	460 350
Domkyrkopastoratet	0,957	143 550
Carl Johan	0,801	120 150
Västra Frölunda	0,830	124 500
Örgryte	0,803	120 450
Nylöse	0,563	84 450
Backa	0,545	81 750
Askim	0,385	57 750
Lundby	0,744	111 600
Torslanda-Björlanda	0,423	63 450
Halmstad	2,827	424 050
Harplinge-Steninge	0,845	126 750
Herrestad	0,059	8 850
Himledalen	1,973	295 950
Hök	2,642	396 300
Istorp	1,208	181 200
Kind	13,883	2 082 450
Kinnarumma (Skara stift)	1,186	177 900
Kungsbacka-Hanhals	0,244	36 600
Kungälv-Ytterby	0,095	14 250
Laholm	0,598	89 700
Landvetter-Härryda	1,203	180 450
Lilla Edet	0,674	101 100
Lindberga	0,863	129 450
Lindome	0,841	126 150
Ljungskile	0,540	81 000
Lysekil	1,243	186 450
Löftadalen	1,499	224 850
Munkedal	2,143	321 450
Mölnadal	0,846	126 900
Onsala	0,263	39 450
Orust	1,543	231 450
Partille	0,442	66 300
Romelanda	0,243	36 450
Rommele (Skara stift)	0,747	112 050
Skallsjö	0,107	16 050
Skepplanda	1,387	208 050

Snöstorps	3,367	505 050
Solberga	0,564	84 600
Spekeröd-Ucklum	0,347	52 050
Starrkärr-Kilanda	0,401	60 150
Stenungsund	0,454	68 100
Stora Lundby-Östad	1,508	226 200
Strömstad	3,020	453 000
Särö	0,201	30 150
Sätila	1,776	266 400
Sotenäs	0,272	40 800
Söndrum-Vapnö	1,736	260 400
Tanum	3,847	577 050
Tjörn	0,424	63 600
Torestorp	1,285	192 750
Torsby	0,796	119 400
Träslöv	1,131	169 650
Tvååker	1,279	191 850
Tölö-Älvsåker	1,444	216 600
Uddevalla	0,321	48 150
Ulricehamn (Skara stift)	2,094	314 100
Varberg	0,029	4 350
Veddige-Kungsäter	1,541	231 150
Värö-Stråvalla	0,824	123 600
Västra Mark	1,883	282 450
Öckerö	0,016	2 400
Örby-Skene	1,259	188 850
Summa	100,000	15 000 000
 Nationell nivå		15 000 000
 Summa utdelad vinst		30 000 000

GÖTEBORGS STIFT
Box 11937
404 39 Göteborg
031-771 30 00

www.svenskakyrkan.se/goteborgsstift
goteborgsstift@svenskakyrkan.se

